

ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

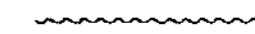

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

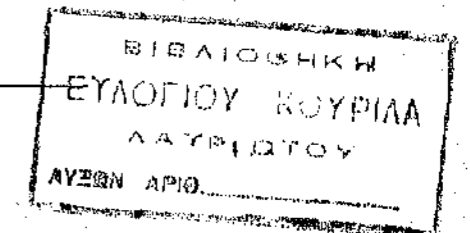

1889

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗ ΟΔΩ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 14 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συντάξας ἑτάροισι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἕρπονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἔξωθεν. Ἐνοῦς καὶ εἰς αὐτὴν ἑτάροισι.— Ἐργασίαν ἀποδ. Ἰδ. Ἐπιτελεσθησάτω 14.

11 Φεβρουαρίου 1889

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΘΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Ἡ νεωτέρα ἱστορία τοῦ ἡμετέρου ἔθνους εἶνε ἐλλιπής. Ὅσοι ἐπραγματεύθησαν τὰ κατ' αὐτὴν ἐσταμάτησαν εἰς τὸν Ἀγῶνα, τινὲς δὲ μόλις προέβησαν καὶ μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Ἀντιβασιλείας. Ὁ γενεαρὸς ἱστορικὸς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους κ. Κ. Παπυρηγόπουλος, ὅστις φυσικῶς ἀπέκειτο ὁ τοιοῦτος κληρὸς, ἐν τῷ πρώτῳ τῷ Β' τόμῳ τῆς ἀνατυπωθείσης ἱστορίας του ἐξήγησε τοὺς λόγους δι' οὓς δὲν ἔσχεν, ὡς λέγει, τὴν γενναϊότητα νὰ ἐξιστορήσῃ τὰς λεπτομερείας τῆς τελευταίας ἐξηκονταετίας. Διὸ τὰ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ συμβάντα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀνεξαρτησίας καὶ ἐνταῦθα μόνον ἀνιστόρητα καὶ ἄγνωστα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν.

Ἐγὼ δὲ λείπει ἐμβριθὲς καὶ σοβαρὸν ἱστορικὸν σύγγραμμα, ὑπάρχει ταυτοχρόνως ἑλλειψίς μονογραφικῶν, χρονικῶν, ἀπομνημονευμάτων καὶ τῶν λοιπῶν παντοίων συμβολῶν, κίτινες ἀποτελοῦσι τὴν πρώτην ὕλην, ἣν ἐπεξεργάζεται μεθοδικώτερον καὶ ἐπιστημονικώτερον κατόπιν ἡ ἱστορία. Τὴν ἑλλειψίν ταύτην συνησθάνθη ὁδυνηρῶς πολλάκις κατὰ τὸ δημοσιογραφικὸν μου στέδιον, ὁσάκις δὲ ἤθελον νὰ ἐξακριβώσω ἱστορικὸν τι γεγονός, ὅπερ ἀπλῶς καὶ ἐξ ἀκοῆς ἐγίνωσκον, ἠναγκαζόμην νὰ καταφύγω εἰς τὰς πληροφορίας τῶν συγχρόνων, οὓσας ἐνίοτε ἀνακρίβεις καὶ οὐχὶ σπανίως ἀντιφατικὰς.

Ἐκ τούτου πολλάκις ὠρμήθη νὰ σκεφθῶ ὅτι ἡ συναγωγή τῶν πορισμάτων διαφόρων μεμονωμένων ἐρευνῶν μου καὶ ἡ διὰ τοῦ ὑπάρχοντος διεσπαρμένου ἀτελοῦς καὶ πενιχοῦ ὕλικου ἀνοικοδόμησις τῶν χρονικῶν μίᾳς ὀρισμένης περιόδου, ἡ ἀποθησαύρισις τοῦ ἀνεκδήτου, ὅπερ ἔστιν ὅτε χαρακτηρίζει πιστότερον ἢ ἄτομον ἢ μίαν ἐπιχρῆν ἀπὸ πολλὰς σελίδας περιγραφῶν καὶ παρατηρήσεων ἠδύνατο ν' ἀποβῇ βεβήθημα ὅπως δῆποτε ὀφέλιμον εἰς τὸν φιλομαθῆ τὸν καταγινομένον περὶ τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν.

Αἱ κυριώτεραι τῶν πηγῶν ἐξ ὧν ἠρύσθη τὰς σημειώσεις μου ἦσαν τὰ ἀρχεῖα τῶν ὑπουργείων

καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐταιρίας, καὶ προφορικῆς πληροφορίας ἀνδρῶν, οἵτινες παρέστησαν μάρτυρες εἰς τὰ γεγονότα καὶ ὧν ἡ ἀμεροληψία οὐδένα εἶχε λόγον ὅπως ἀποκρύψῃ ἢ παραμορφώσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ αἰ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς. Συνεβουλεύθη δὲ καὶ τὰς ὑπαρχούσας καὶ σχεδὸν ἀναξίως λόγου μονογραφίας καθὼς καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπισκεψαμένων τὴν ἡμετέραν χώραν ξένων, ἐκεί ὅπου ἰδίως ἡ ἀντίληψις τῶν τελευταίων τούτων δὲν ὑποπίπτει, ὡς ἀτυχῶς συμβαίνει ἐνίοτε, εἰς χονδροειδεῖς πλάνας.

Πλὴν ἡ μνήμη τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἐπισφαλής, ὁ δὲ τύπος τῆς ἐποχῆς ἀτελής καὶ ἀσύντακτος δὲν παρεκλούθει ἕνεκα τῆς ἀτελείας τοῦ ὄργανισμοῦ του μεθ' οὗ σήμερον προσοχῆς καὶ τάξεως τὰ κατ' ἡμέραν συμβαίνοντα. Ἐνδέχεται ἔρα νὰ ὑπέπεσα εἰς τινὰς ἀνακριθείας, ἀναγομένους ὅμως μάλλον περὶ τὰς λεπτομερείας ἢ περὶ τὰ οὐσιώδη καὶ τὰ κυριώδεστερα.

Ἄλλ' ἡ ἐξελέγχις καὶ ἐπανόρθωσις τῶν ἀκουσίων τούτων σφαλμάτων μου θὰ παρήσχη ἀφορμὴν ἴσως εἰς τοὺς εἰδημονεστέρους καὶ καταλληλοτέρους μου νὰ ἐργασθῶσι φιλοτίμως πρὸς καθορισμὸν ἀκριβέστερον τῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲ ἂν προσέθῃκα ἐν καὶ μόνον λιθῆριον εἰς τὸ ὕλικόν τὸ προωρισμένον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ μέλλοντος, ἂν διὰ τῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν κόπων μου ἤθελον φανῆ ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ὀφέλιμος εἰς τοὺς ἀσχολουμένους περὶ τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἀρκούμαι εἰς τὸν ταπεινὸν αὐτὸν κληρὸν καὶ δὲν ἐπιζητῶ τι πλεον εἰμὴ τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου.

Ταῦτα ἔγρανα καλὸν νὰ προτάξω ἐνταῦθα πρὸς ἐξήγησιν καὶ δικαιολογίαν τῆς τε παρουσίας διατριβῆς καὶ πάσης ἄλλης ἀναγομένης εἰς ἱστορικὰ γεγονότα τῆς αὐτῆς περιόδου, ἣν ἤθελον κατόπιν δημοσιεύσει.

Α΄.

Ὁ πρῶτος Παπουλάκης.—Φήμη αὐτοῦ καὶ ἐπιτηδεύσεως.—Ἡ ἀγαποτέρεισσα καὶ τὸ μαντεῖον.—Τὰ ἀφιέρωματα καὶ ἡ διατίμησις τοῦ ἔρατου.—Νηστεία προσευχῆ καὶ ἀπαγόρευσις τῆς κρεωφαγίας.—Βίβων μεσαιωνικῆ.—Ἡ τιμωρία τοῦ ἀγύρτου.—Δεκακοκτὼ δισπόται μίᾳς δούλης.—Τὰ κακῶς συναγμένα εἰς κακὰς ἀποθήκας.—Ἡ σημασία τοῦ ὀνόματος Παπουλάκης.

Κατά την πρώτην εξαμηνίαν του έτους 1852 σύμπεσα ή Ελλάς και κυρίως ή Πελοπόννησος ενένετο ανάστατος ένεκα του κηρύγματος του μοναρχου Χριστοφόρου του επίλεγομένου Παπουλάκη. Το κήρυγμα τούτο άντήχει πρό τινός ήδη χρόνου συνταράσσον τά πλήθη και εξεγειρον τον άμαθή αυτών θρησκευτικόν ζήλον, συνέβησαν δε και τινες εξ αυτου άταξίαι εν ταίς επαρχίαις τής μεσημβρινής Πελοποννήσου. Βραδύτερον όμως τό κίνημα συνδυάζομενον μετά των ύφιστάτων τότε έκκεκμηών πολιτικών και θρησκευτικών ζητημάτων προσέλαθεν επίφοβον χαρακτήρα στάσεως, και συνεκίνησαν ήλόκληρον τό έθνος.

Τό όνομα Παπουλάκης, ύφ' ό κατίστη πασίγνωστος ή πρωταγωνιστής του περιέργου τούτου έπεισοδιου τής νεωτέρας ήμων ιστορίας, δέν ήτο νέον, διότι είχεν άποδοθή εις άγύρτην μοναχόν αναφανέντα κατά την εποχήν τής επαναστάσεως εν Πελοποννήσῳ. Έπειδή δε ούτος ύπῆρξεν ή πρόδρομος οίονεί του Χριστοφόρου, επάναγκας θεωρώ να έκθέσω ώδε τά κατ' αυτόν, άρνούμενος τάς πληροφορίας εκ των ιστορικών του Άγώνος.

Ο πρώτος ούτος Παπουλάκης, ή και Άγιοπατέρας καλούμενος, άνεβή εν έτει 1825 εις τά Τριπόταμα τής επαρχίας Ηλείας. Το επώνυμον Παπουλάκης, υποκοριστικόν του Παπούς, Παπούλης, άποδόθη αυτώ εκ του βραχέος άνωστήματος, ήτο δε Ζακύνθιος κατά τον Τρικούπην, κατά δε τον Φραντζήν Ίθακήσιος, ως έγνωσθη μετά τον θάνατόν του, διότι ένόσω εξη σκοπίμως περιβόλων τά κατ' αυτόν δια του πέπλου του μυστηρίου εις ούδένα άμολόγει τον τόπον τής καταγωγής του. Ως προς τά κατορθώματα αυτου, προτιμώ ν' άκολουθησω την διήγησιν του Φραντζή, εν ως κληρικόν και Πελοποννήσιον θεωρώ περι τό θέμα τούτο άρμολιώτερον και κάλλιον πληροφορημένον

Η εποχή τότε ήτο κρίσιμος ή άπηνής Ίθραήμης περιήρξατο την Πελοπόννησον δειών, σφάζων, εξαμβραποδιζων, οι δε κάτοικοι άποκαμόντες εκ του μακρου άγώνος, άποθαρουθέντες εκ των άικατηρών έμφυλιών έρίδων, είχαν περιστη εις άληθή άπόγνωσιν και ούδ' αυτή ή άκάματος φιλοπατρία του Κελοκοτρώνη ίσχυε ν' άνκατέρωση τό θάρρος και να διοργανώση σοβαράν κατά του επιδρομέως άντίστασιν. Πάντες ήλιπζον μόνον επί την θείαν άντίληψιν, ή δε άγυρτεία του πλάνου μοναρχου εύρο τότε εύθετον τον καιρόν να τερατουργήση. Δι' επιτηδείων διαδόσεων ότε προλέγει τά μέλλοντα, ότε γινώσκει τ' άποκρυφα έκχστου και διδάσκει τον τρόπον τής διασώσεως άπό των Αιγυπτίων προσείλκυσε τά πλήθη, σωρηδόν δε συρρέοντες οι άπλοϊκοί και εύπιστοι εις τό μέ-

ρος ένθα ήσκήτευσέ σύντροφον έχων μιαν μόνην μοναχήν, άφθονα δώρα και άφιερώματα προσέφερον αυτώ, προς άνέγερσιν μονής, ήν τῷ έντι και ήκοδόμησεν έντός όλίγου. Βλέπων την φήμην του αυξανόμενην, έσκέφθη να επωφεληθῆ έτι μάλλον, εξαποστέλλων κρυφίως άποστόλους εις τά χωρία τής Πελοποννήσου κηρύττοντας την άγιότητα του και παρακινούντας τον λαόν να μεταβαίη προς επισκεψίν του, μετά δυσκολίας δε ενεφανίζετο εις τους προσερχόμενους, άπεφύγων ιδίως την μετά των νοσημόνων και των σημαινόντων άνδράν συνάντησιν. Το προφητικόν του επήγγελμα εξήσκει δια του αυτου χονδροειδους τεχνάσματος, όπερ εν χρέσει άπό των χρόνων των άρχαιοτάτων μαντείων ίσχύει έτι και νυν να εξαπατά τά πλήθη των εύπίστων. Εις την σιμπαιγιάν ταύτην συνήργει επιτυχώς και ή συνασκητεύουσα μετ' αυτου μοναχή ή και άγιοπατέρισσα (!) καλουμένη, ήτις κατά τον Φραντζήν άπερείχε πάρα πολύ ως προς τάς πανουργίας ύλας και την ύπόκρισιν, μεταχειριζόμενη όλους τους προσπεποιημένους γυναικείους τής Δαλιδας τρόπους την σοβαρότητα, την κατήφειαν, την έλεεινολογίαν τά ποταμηδόν δάκρυα κλπ.» Αυτή ύποδεχομένη τους προσερχόμενους, επιτηδείως εξιχνιάζε τά κατ' αυτούς, άτινα άνεκοίνου κρυφίως προς τον προφήτην άφου δε μετά πολλάς παρακλήσεις ή προσκυνήτης ήθελεν εισαχθῆ παρά τῷ Παπουλάκη, όστις ήτο άπρόσιτος επί τῇ προφάσει ότι προσήυχετο άκαταπαύστως, ήκουε μετ' έκπλήξεως ως εξ άποκαλύψεως δῆθεν φανερούμενα αυτώ τά πράγματα, άτινα ή ίδιος εν άγνοία του είχε πρότερον ήμολογήσει. Σημειωτέον ότι βραδύτερον, ότε ή ύπόληψις του Άγιοπατέρος ήδραιώθη έτι μάλλον, ήσαν μεταξύ των προσερχόμενων και ιερεις και πολιτικοί και στρατιωτικοί άνδρες, οι μεν χάριν εύλαθείας μεταβαίνοντες, οι δε εξ άπλής περιεργείας πάντες Ισταντο άσκεπείς ενώπιόν του και με τάς χείρας έστυρωμένας άκρωόμενοι μετά προσοχής και εύλαθείας τάς μωρολογίας του, ούδεις δε καιπερ διαγιγνώσκων την άγυρτείαν του έτόλμα να τον έλέγξῃ εκ φόβου των όπαδῶν του.

Τά άφιερώματα και αι δωρεάι ενένοντο συν τῷ χρόνῳ τόσοσιν πολλάι και σημαντικάι, ώστε ή Παπουλάκης έσκέφθη να εύρνη την έκτασιν τής νεοδημού μονής του. Μεταξύ των άλλων γελοίων ύποσχέσεων του, δι' ών προύκαλει την γενναιοδωρίαν των εύπίστων ήτο και τό ότι έμελλε δι' άνασκαφής ν' άνεκαλύψη εις τό μέρος εκείνο τά μνημεία μιας βασιλείσεως και ένός βασιλόπαιδος πρό διαχιλιών έτών τεθνεώτων, περιέχοντα λίθους πολυτίμους, στέμματα άδამαντοκόσμητα και άλλους θησαυρούς. Άλλ' ένῳ τοιαυτοτρόπως έσυναζε και έθησαύριζεν,

τόσον ήτο φιλάργυρος και άνελεήμων, ώστε ούδεμίαν παρείχε βοήθειαν εις τους πένητας και τοι δε πλήθον άρτων και προσφάρον έλάμβανε καθ' εκάστην, ώστε είχε πλήρη εξ αυτών μιαν καλύβην, ούδε ψυχίον έδιδεν εις τους πεινώντας, άλλ' επώλει αυτά εις τους διαβαίνοντας προς 20 παράδες την ούκάν!

Ο άπληστος αυτός άγύρτης ένῳ ήτο επιτηδείατος περι τον δόλον φαίνεται ότι ήτο άφ' έτέρου θεοβλαβής, άμαθέστατος και έμπλειας χυδαίων θρησκευτικών προλήψεων. Δια του κηρύγματός του συνίστα αυστηράν νηστειαν και μετανοιαις άδικαίπους, παρήγγειλε δε να παραιτήσωσιν οι άνδρες τά όπλα, να εξαχνίσωσιν όσα είχαν κυριεύσει εκ των Όθωμανών πολυτιμα λάφυρα και να παραδώσωσιν εις τό πυρ όσα άλλα είχαν τιμαλφή άντικείμενα. Αυστηρώς άπηγόρευε την κρεοφαγίαν και την άποχήν άπό τής συζυμικής κοίτης. Ούδεις έτόλμα να κρεοφαγήσῃ παρεκτός των εν τοίς στρατοπέδοις διακονόντων, διότι έθεωρείτο παρά των λοιπών άσεβής και άφωρισμένος παρά του Παπουλάκη. Τοσοϋτο δε ήτο τό θάρρος του ώστε μη περιοριζόμενος εις τάς προφορικάς άπαγορεύσεις έπαμπε και έγγράφους τοιαύτας, καταράμενος και άφορίζων τους παραβαίνοντας τάς έντολάς του. Τοιοϋτον άφοριστικόν έγγραφον άνεγνωσθη εις τον εν Γαστούνη ναόν τής 15 Αυγούστου 1825, έορτήν τής κοιμήσεως τής Θεοτόκου, περιέστησαν δ' ένεκα τούτου εις μεγάλην άμηχανίαν αι αυτόθι πολιτικά και στρατιωτικά άρχαι, αίτινες έδήσαν άκουσίως να ύποταχθῶσι και αυτάι εις τό κέλευσμα του καλογήρου δια να μη εξοργισθῇ ή λαός.

Δια των κηρυχίων τούτων ύπέσχετο την έξιλέωσιν του θείου και την προσοχή του Ίθραήμη καταστροφῆν. Οσάκις δε οι περι αυτον τον παρεκάλουν να προσδιορίση την ήμέραν δια να συνεκστρατεύσωσι μετ' αυτου κατά του επιδρομέως, αυτος άνέβαλλε πάντοτε προσκαίζόμενος ότι άκόμη δέν είχε επιστή ή ώρα και εξηκολούθει συνιστών τάς νηστείας και τον άφορισμόν.

Η περιγραφή, ήν ποιείται ή Φραντζής, τής δημιουργηθείσεως κατ' εκείνα τά μέρη τής Ελλάδος καταστάσεως εκ του κηρύγματος του Παπουλάκη επαναφέρει εις την μνήμην τους ζοφερούς χρόνους του μεσαιώσος, ότε άνάλογοι παραγγελίαι φαντασιοπλήκτων θρησκομακῶν ενίπνεον εις τους λαούς μυστηριώδη τρόμον. «Όπου αν ήθελε περιοδεύη τις, λέγει, δέν άπήντα και' όδόν ειμή συμμόριας άνδράν και γυναικῶν εις τε τους άγρούς και τους άμπελώνας, εκάστης ηλικίας, τάξεως και βαθμού άνθρώπων προσευχομένων γονυκλιτώσ και ούδεμίαν φροντίδα λαμβανόντων άλλην παρά την προσευχήν και την νηστειαν, πάντοτε δ' έπε-

ρίμενον οι λαοί ότι έμελλε να προσδιορίση ή άγιοπατέρας μιαν ήμέραν γενικής στρατολογίας και έκστρατείας κατ' του Ίμπραχήμη, με την έλπίδα την όποιαν ή άπατεών ούτος έδιδεν εις αυτούς, ύπισχνόμενος ότι κατ' εκείνην την ήμέραν ήθελεν εισθαι ή άφανισμός και ή πικντελής του Ίμπραχήμη εξόντωσις.» Έπαγεται δ' εν ύποσημαίωσαι ή ιστορικός ότι ή πονηρός μοναχός προέβλεπε μεν την άποτυχίαν του τοιοϋτου κινήματος, άλλ' επλάνω τό πλήθος δια τής τοιαύτης ύποσχέσεως προτιθέμενος να συνάξῃ όσα περισσότερα ήδύνατο και να γείνη άφαντος.

Όστε ή κατά τάς επαρχίας εκείνας χαλάμασι και λιποψυχία τής επαναστάσεως όφείλεται κατ' μέγα μέρος εις τον θεοστυγή άγύρτην κηρύττοντα τον άφορισμόν και την άδράνειαν. Το μόνον εκ του κηρύγματός του προούσαν άγαθόν ήτο ότι επί ίκανόν χρόνον είχαν έκλείψει ή τά μέρη εκείνα λυμαιομένη τότε ληστεία και ήδύνατό τις άφόβως να περιέρχεται φέρων όσον δήποτε ποσόν χρυσίου, όπερ οι άνθρωποι περιεφρόνον επόμενοι ταίς έντολαίς του προφήτου. Άλλ' ή κακπόνηρος άγύρτης δέν έβράδυνε να λάβῃ τά επίχειρα τής κακίας του. Μιλών τά κατ' αυτόν ή Ίθραήμης έπεμψε σώμα πεζών και επίππων στρατιωτών εις Τριπόταμα, ούτινες επιπεσόντες άίφνης εις την μονήν, τον μεν Άγιοπατέρα και τους συν αυτώ όλίγους ιερεις και όπαδους κατέσφαξαν, την δε σύντροφόν του μοναχήν ήμακλώτισαν. Ο λαχών εις την άτυχῆ ταύτην κλήρος εν τῇ αιχμαλωσία ήτο οικτρότατος, διότι τῇ προσταγή του Ίθραήμη παρεχωρήθη προς μείζονα καταισχύνην ως δούλη εις δεκαοκτώ(!) Άραβας καταβάλλοντας κατ' αναλογίαν τό τίμημά της και έμεινεν εν τῇ δουλεία έρμαιον των κτηνωδών όρέεων των πολυκριθμων δεσποτών της. Οι δ' εκπορθήσαντες την μονήν και τον εν αυτώ άγύρτην κρεουργήσαντες έχθροί εύρον αυτόθι άληθή θησαυρόν κεκρυμμένον εις άπόκρυφον του ναου μέρος και συνιστάμενον εις εξ κιδώτια πλήρη διαφόρων νομισμάτων, άργύρου εξ όπλων έξαχθέντος, γυναικείων ζωών άργυρών, ένωτίων, περιδεραιων και άλλων τιμαλφών κοσμημάτων, καθώς και φορημάτων χρυσοκεντήτων και πολυτελών.

Τοιοϋτο ύπῆρξε τό αξιοθρήνητον τέλος του πρώτου Παπουλάκη, ούτινος τό όνομα και ή φήμη επί ίκανόν χρόνον παρέμεινε ζωήρα εν Πελοποννήσῳ. Έπίκαιρον δε θεωρώ ένταύθα να σημαίωσω ότι ως εύλόγως επιτρέπεται να είκάσωμεν ή κοινή χρήσις του όνόματος Παπουλάκη εν τῇ σημασία του «ύποκριτής» εξ αυτου του παρ' τά Τριπόταμα άσκητου προήλθεν διότι, ως θέλωμεν ιδει περαιτέρω ή δεύτερος Παπουλάκης ενένετο μεν μάλλον περιώνυμος ως

αναφανείς και δράσας ἐν ἐποχῇ ὑμαλιωτέρᾳ καὶ ἀλλοφωρήσας παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἴσως καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σταδίου τῆς πολιτικῆς, ἀλλ' ἦτο ὡς ἐφάνη ἐκ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας του πολὺ ὑποδεέστερος τοῦ πρώτου ἐκείνου κατὰ τὸν δόλον καὶ τὴν ἀγυρταίαν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἱστῶμα.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

— Ταῦτα ἦσαν σχετικῶς ἀθάνα. Τυφλώσας τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Στρατηγῶν, τὸν περίπυστον ἄρχοντα τῆς Μηθίδας, Νικηφόρον τὸν Κομνηνόν, τὸν Πατρικίον Νάρδαν Φωκῆν, τὸν Βασιλείον Σκληρόν, τὸν Ρωμανόν Κουρκοῦαν, καὶ καθαιρέσας τοὺς ἐπὶ ἀρετῇ καὶ πείρᾳ διακριθέντας ἐν τῷ στρατῷ καὶ τῇ πολιτείᾳ, ἀνήγαγεν εἰς τ' ἀνώτατα τῶν ἀξιωματῶν ἀνδράποδα οὐτιδανὰ καὶ γέλωτος ἄξια. Συνάμα δὲ κατέστρεψε πλουσίους καὶ πένητας, ἀφαρπάζων πέντε συγχρόνως δασμοφορίας.

— Πέντε τί λέγεις;

— Τὰς τρεῖς τῶν ἐτῶν, καθ' ἃ ἔβασίλευσε, καὶ δύο ἀφαιρέσας ὑπὸ τοῦ Βασιλείου, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ὑπηκόων μετὰ τὸν μακρὸν Βουλγαρικὸν ἀγῶνα.

— Τυφλὴ ὄντως ἀπληστία.

— Ἐβύτυχῶς πρὶν ἢ συμπληρῶσθαι τὸν κοινὸν ὄλεθρον, νοσήσας αἰφνης, ἀπέβησε κατὰ τὸ 1028.

— Θυγάτηρ αὐτοῦ ἢ ἤδη βασιλεύουσα Ζωή.

— Τοῦτο ἴσως τὸ χερίστον αὐτοῦ κληροδότημα. Ἐκ τῆς συζύγου, θυγατρὸς τοῦ Πατρικίου Ἀλυπίου, τρεῖς ἔσχε θυγατέρας, ὧν ἡ πρεσβυτέρα Εὐδοκία πρὸ καιροῦ ἐκάρη μοναχῇ, ἐνῷ αἱ δύο ἄλλαι, ἡ Ζωὴ καὶ Θεοδώρα, καίτοι προθεβηκυῖαι τὴν ἡλικίαν, ἔμενον ἄγαμοι· ἀλλ' ἀπητείτο διάδοχος, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἀπεφάσισε τὴν σύζευξιν μίᾳς τῶν ὀρίμων ἐκείνων βασιλοπαίδων.

— Καὶ ὡς γαμβρόν ἐξέλεξε τὸν Πατρικίον Ἀργυρόν, τὸν ἦδη βασιλεύοντα.

— Ὡς λέγεις. Τὸν Ρωμανόν Ἀργυρόν, ἄνδρα μετριώτατον, καὶ τὸ χερίστον ἔγγαμον.

— Ἐγγαμον!

— Μάλιστα. Καλέσας αὐτόν, προέτεινε τὸ συνοικέσιον, καὶ ἠπειλήσεν, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, τῶν ὀφθαλμῶν τὴν πῆρσιν. Ὁ δυστυχῆς ἱλιγγία πρὸ τοῦ φοβεροῦ διλήμματος,

ὅτε ἡ νόμιμος αὐτοῦ σύζυγος, ὅπως σώσῃ τὸν ἄνδρα, ἀπέβητο ἐκουσίως τὴν κοσμικὴν τρίχα, καὶ οὕτως, οὐ μόνον τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν διατήρησε τῷ συμβίῳ, ἀλλὰ καὶ τὸν ὀρόνον ἠσφάλισε.

— Θαυμασία ὄντως αὐταπάρνησις.

— Τῆς νεωτέρας τῶν θυγατέρων Θεοδώρας ἀρνηθείσης ἐν τούτοις τοιοῦτον σύζυγον, συνεζεύχθη αὐτὸν ἡ Ζωή, καίτοι τὸ ἴδον ἔτος ἄγουσα.

— Ἐὖλος πράγματι νόμῳ.

— Ὅχι ὅσον νομίζεις· ἐὰν ἐστέρηθη ἐπὶ ἡμισυν αἰῶνα τῶν χαρμονῶν τοῦ συζυγικοῦ βίου, ἤδη ἀποζημιούται. Πολλὰ εἰσι τὰ ἐν Βυζαντίῳ διακιδόμενα σκανδαλα· ἡ ἀκολασία διεδόθη ὡς πανώλης, καὶ ἡ Δύλη ἐκείνη, ἥτις ἀπῆστραπτεν ὡς στρατόπεδον ἐκ τῶν πανσιδῆρων πανοπλιῶν, ἤδη ἀντηχεῖ ἐκ τοῦ ἤχου τῶν ὀργάνων καὶ τοῦ ψιθύρου τῶν ἔραστῶν.

Ὁ γέρον Σπαθάριος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, ὅπως ὑποκρύψῃ καταρβέον δάκρυ, καὶ ὁ Χαράλδος ἀπεμακρύνθη, ἀναλογιζόμενος ἴσως ὅτι, ἐὰν ἡ παρούσα κατάστασις οὐδὲν εἴχῃ τὸ ἐποικοδομητικὸν διὰ τὸ Βυζαντινὸν στέμμα, οὐχ ἦττον ὑπέσχετο μυστηριώδη θέληγτρα, ὧν ἐξέτιμα πᾶσαν τὴν ἀξίαν.

Ἀφνης ἀντήχησεν ἐκ τῆς πύρας ἢ φωνὴ τοῦ Χαλφδάνου.

— Ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἑλλάς, ἀνέκραζεν οὕτως.

Καὶ πράγματι ἐπεφαίνοντο ἤδη καθαρῶς ἐν τῇ ἀποστάσει αἱ λεπτοφυεῖς γραμμαὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὀρέων· προσηλώσας δ' ἐπ' αὐτῶν τὰ βλέμματα ὁ ἡμέτερος ἦρας ἀπέμεινε μέχρι τῆς ἐσπέρας ἀναπολῶν τὸ ἄφθιτον κλέος τῆς χώρας ἐκείνης, ἥς ὕλον ἐν καταφανέστερον διέκρινε τὰ κράλια, καὶ τὰς παρελθούσας τύχας ἦδη ἐγνώριζεν. Ἀποσυρθεὶς δ' ἐπὶ τέλους, ὑπνωττε βαθείως, ὅτε θόρυβος ἠγέρθη δεινός, καὶ δε' ἐνός ἀλματος εὐρέθη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησε προστρέχοντα ναῦτιν.

— Ὁ Μαλέας, ἀπήντησεν οὕτως.

Σπεύσας πρὸς τὴν πύραν, εἶδε τότε ἔτι τὸ πλοῖον εὐρίσκειτο εἰς μικρὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ἀκρωτηρίου. Ἄνεμος σφοδρότατος ἐσύριζεν εἰς τὰς προτόνους, καὶ ἡ θάλασσα ἐμαίνετο περὶ τὴν τρόπιδα, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἀληθῆς κίνδυνος, ὥστε ὁ Χαράλδος, ἀφοῦ ἐπὶ μικρὸν ἐθαύμασε τὰς σεληνιακὰς ἀκτῖνας, ὀλισθαίνουσας ἐπὶ τῶν ἀποκρήμων βράχων, καὶ παιζούσας εἰτα ἐπὶ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων, ἀπεσύρθη καὶ αὐθις εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις τὸ πλοῖον, καθ' ὅλην τὴν νύκτα παλαῖσαν πρὸς τὸν κλύδωνα, μόλις περὶ τὴν αὐγὴν παρέκαμψε τὸν δεινὸν σκόπελον, καὶ τὴν μετεπομένην ἡμέραν διέπλεεν ἡμέρα μετὰ τῶν

γλαυκῶν Κυκλάδων. Ἦγάλα τὸ λεῖον τοῦ πόντου κάτοπτρον, καὶ φιλαρέσκως ἐθεῖοντο ἐν αὐτῷ αἱ περίπυστοι νῆσοι. Τὰς κυρτὰς τῶν πρασίμων λόφων ἐπέστεφον τὰ ὄχυρά πολισιματα, ἐκ φόβου τῶν πειρατῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν ὄλην ἐσώζοντο εἰσέτι καλλιμάραροι ναοὶ, ἐξ ὧν μόνον ἔλειπον οἱ θεοὶ, καὶ ἦθον ἄλλα δροσερά, τέως ἐνδιαίτημα Νυμφῶν καὶ Δρυάδων.

Ἄφατος ὑπῆρξε τοῦ Χαράλδου ἡ συγίτησις κατὰ τὸ διήμερον τοῦ πλοῦ τούτου διάστημα· ἦν ὄναρ ἢ πραγματικότης; Διέσχιζε πράγματι τὸ ἀπαράμιλλον Αἰγαῖον, καὶ περιπλεε τὰς θελικτικὰς νήσους, περὶ ὧν ὠμίλει ἄλλοτε ὁ γέρον πατήρ, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ ξένου ἀστέρος; Ἦδῃ αὐταὶ πρὸ αὐτοῦ ἐμειδιῶν, καὶ ἀληθῆς χιρκαίρα ἐδόκει ἢ ὑπαρξίς τῆς κρυσταλλοπαγοῦς ἐκείνης χώρας, ἐν ἣ πρὸ μικροῦ ἔτι διέτριβε, καὶ ἥτις ἐξηφανίζετο νῦν πέραν τοῦ ἀτέρμονος χάους. Ταῦτα τὰ ἐπὶ γῆς· βραχὺς χρόνος, ἀπίστασις τις, πάντῃς μετατρέπουσι τοὺς ὅρους τῆς ὑπάρξεως, καὶ τὸ χθὲς ἐστὶ πληρὸν τὸν νῦν ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν μεταβάλλουσιν εἰς καινὴν μακαρίαν, ἐφ' ἣ μάτην σπένδομεν τὸ δάκρυ τοῦ ἀκουρήτου πάθου.

Ὁ καιρὸς ἐξηκολούθησε θαυμασίως, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἀργότερον ἢ ναῦς εἰσῆρχετο εἰς τὸν Ἑλλησπόντον, ὅστις ἐφάνη τῷ Χαράλδῳ ὡρᾶ τῶν πατρῶων φιορδῶν ἀπομίμησις. Μία εἰσέτι νύξ κατηναλώθη πρὸς διάπλουν τῆς Προποντίδος, καὶ τὴν μεθεπομένην ἐσπέραν ἐφάνη αἰφνης μεγαλοσπεπῶς ἐκ τῶν κυμάτων ἀνακύπτουσα ἡ περικαλλῆς τοῦ κόσμου πρωτεύουσα, δίκην ἀναδυομένης Ἀφροδίτης νοηλωῶς τὰς λευκὰς ὀλένας ἐπὶ τῶν δύο ἡπείρων ἐρεϊδοῦσης. Τὸ θέαμα ἦν ἐξαισιον, καὶ πᾶσα περιγραφή τοῦ διαπύρου θαυμασμοῦ, ὅστις κατέλαβεν οὐ μόνον τὸν Χαράλδον, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς συνοδοιπόρους, ἀποβαίνει ἀνέφικτος. Εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ διοντος ἡλίου ἀπῆστραπτον οἰκατὰχρυσοὶ θόλοι τῶν μυρίων ναῶν, καὶ τὰ πολυδαίδαλα τῶν Ἀνακτόρων στέρα, ἐνῷ δασύσκιαι κῆποι καὶ διανθεῖς παράδεισοι, δίκην πίπτου περιβάλλοντος ἐπέραστον σῶμα, ἐξῆρον ἔτι μάλλον τὰς ἀπαράμιλλους τῆς λαμπρᾶς πόλεως καλλονάς.

— Ἰδέ, ἀνέκραζεν ὁ Χαλφδάνος πλήρης τῶν ἐντυπώσεων τούτων, ἰδέ Χαράλδε, καὶ εἰπέ μοι, ἐὰν θαυμασιωτέραν ἐφαντάσθης ποτὲ τὴν Ἀζγάρην.

— Πολλὰ εἶδον ἤδη τὰ ὑπερβαίνοντα τοὺς ἀφελῆς ἡμῶν μύθους, ἀπήντησε δυσθύμως ὁ ἴος Ἰάρολος, ἐν ἣ ἀληθῆς ἐτελεῖτο μετουσίωσις.

— Δικαίως ἐκλήθη βασιλεύουσα τῆς οἰκουμένης, ἐξηκολούθησεν ὁ Χαλφδάνος. Ἰδέ πῶς κύπτει ἠδύπαθῶς ἐπὶ τῶν χλοερῶν αὐτῆς λόφων, καὶ πῶς ἐπιδεικνύει τὰς πανταχοῦ ἐγκα-

τεσπαρμένους χρυσομαρμάρους αὐτῆς ἐπαύλει, ὡς γυνὴ ὠραία τὰ διὰ τὴν ψέλλια.

— Ἐν τούτοις ἡ ναῦς παρέκαμπε τὴν ἄκραν τοῦ ἄστεως, καὶ ὁ Χαράλδος μετ' ἀπορίας ἐθεώρει ἀπὸ τινος ὑψηλὸν τεῖχος, ὅπερ περιέβαλλε τὸ ἀρχαῖον Ἀνάκτορον.

— Τί σημαίνει τὸ τεῖχος τοῦτο, ἠρώτησε τὸν προσεγγόμενον Σπαθάριον, τὸ κρύπτον καὶ ἀσημίζον τὸ ἐξαισιον ἐκεῖνο κτήριον; Πῶς ἐπιτρέπει τοῦτο ἡ πανταχοῦ διαλάμπουσα καλαισθησία;

— Φεῦ, ἀπήντησεν ὁ Ραγνάρος, ὁρᾶς τὸ ἀπαισιον μνημόσυνον ἐνὸς τῶν στυγερωτέρων ἐγκλημάτων, ὅσα ἡ ἀνθρωπότης ἀπεμνημόνευσε.

— Καὶ τίνος ἔρα; ἠρώτησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀυτοκράτορος Νικηφόρου ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνεψιῦ.

— Τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ, τοῦ ἥρωος περὶ οὐ προχθὲς ἐλέγομεν;

— Αὐτοῦ τούτου.

— Κεντὰς εἰς ἄκραν τὴν περιέργειάν μου.

— Ὁ τοῦ Πορφυρογεννήτου υἱὸς Ρωμανός, θανούσης τῆς πρώτης συζύγου Βέρβας, ἐνουμφεῦθη τὴν Θεοφανῶν, ἣν ἄλλοι μὲν λέγουσιν ἐξ οἴκου ἐπιφανῆς, ἄλλοι δὲ θυγατέρα καπῆλων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀκατάσχετος ἦν αὐτῆς ἡ φιλαρχία, καὶ ἡ καλλονὴ ἐξαισία, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀριπρεπῶν καὶ ἀδυσωπῆτων ἐκείνων, αἰτινες δεσπόζουσι καὶ φονεύουσιν, οὐχὶ ἐκ τῶν ἐπεικῶν καὶ τρυφερῶν, αἰτινες ἀντανεκκῶσι τῆς Ἀφροδίτης τὸ μεῖδιμα. Ἦδῃ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Πορφυρογεννήτου κοινῶς ἐπιστεῖετο ὅτι οὗτος ἐδηλητηριάσθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, τῇ προτροπῇ τῆς πολυθελγήτρου, ἀλλ' ἀπαισίας αὐτοῦ συζύγου· ὅτε δὲ, τέσσαρα ἔτη ἀργότερον, τῷ 963, ἀπέβησεν αἰφνης αὐτὸς ὁ Ρωμανός, καίτοι ὑπέκλυεν εἰς τὴν ἀκόλαστον αὐτοῦ ἀκρασίαν, μιᾶ φωνῇ ἀπεδόθη τῇ Βασιλείσῃ καὶ δεύτερον κακούργημα.

— Ἦως συμβιβάζεται τοιαύτη μοχθηρία πρὸς τὸ κάλλος περὶ οὐ ὀμιλεῖς; ἠρώτησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Πολλὰκις ἡ φύσις ἀρέσκειται εἰς τὰ τερατώδη ταῦτα, ὑπέλαβεν ὁ Ραγνάρος. Ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς διετίλει τότε μέγας Δομίστικος τῶν Σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς. Εἰς αὐτὸν ὠφέλιτο ἢ πρὸ μικροῦ συντελεσθεῖσα, δι' ἰλοσχεροῦς τῶν Ἀράβων κατατροπώσεως, τῆς Κρήτης ἀνάτησις, καὶ πανίσχυρος διετίλει ὁ περιώνυμος Στρατηγός· ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐμαίνετο κατ' αὐτοῦ ὁ παραδυναστεῖον τῆς Συγκλήτου Ἰωσήφ Βρίγγας, ὁ τὴν ὑπερτάτην ἐνασκῶν ἐν Βυζαντίῳ ἐξουσίαν, τὴν ἐπιβουλὴν δὲ ταύτην μαθὼν ὁ Νικηφόρος, ὅστις ἐμάχετο τότε κατὰ τῶν Ταρασῶν, ἀνηγορεύθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ Ἀυτοκράτορος, καὶ εἰσῆλθε Ὀρισμίδειον εἰς τὴν πρωτεύουσάν.

— Και ἡ Θεοφανώ;

— Φαίνεται ὅτι λάθρα μετ' αὐτοῦ συνέπραττε διότι μόλις ἐπισήμως στεφθεῖς, ἐνομφεῦθη αὐτὴν οὐδὲ παράδοξον τοῦτο, καθ' ὅσον, καίτοι πεντηκοντούτης ἦδη, διακκῶς πρὸς παλλοῦ ἐλάτρευε τὴν δαιμονίαν ἐκείνην γυναῖκα, μόλις τότε ὑπερβάσαν τὸ εἰκοστὸν αὐτῆς ἔτος.

— Τοιαύτην καὶ ἡμεῖς φανταζόμεθα τὴν ἐπέραστον καὶ ροθερὰν Βαλκύρην Χιλδουρ, παρετήρησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Ἐξ ἔτη συνέζησαν οἱ νέοι σύμβιοι, ἐξηκολούθησεν ὁ Ψαγνῆρος, καθ' ἃ ὁ Νικηφόρος, πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἀνέκτησε τὴν Κύπρον, καὶ τὸ πλεῖστον τῆς Μικρασίας· δεξιῶς πρὸς τούτοις ἐπολιτεύθη πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως καὶ τὸν Ῥωμαῖον Ποντίφηκα, καὶ σπανίαν ἐπέδειξε περὶ τὰ δημόσια ἐμπειρίαν καὶ μεγαλοφροσύνην. Ἄλλ' αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ ἦσαν, φαίνεται, ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν σφριγῶσαν Λύγουσταν, ἥτις, ὅπως ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ, παρεσκευάσε μετὰ σατανικῆς ὄντως ψυχραμίαις, νέον καὶ στυγερώτερον πάντων τῶν προηγηθέντων ἀνοσιούργημα.

— Ἐνοθυμῆσαι, Χαλφδάνε, ἠρώτησεν ὁ Χαλφδάνος, τὰς ἀφηγήσεις τοῦ Δωροθέου περὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Θυέστου; Ἰδοῦ πραγματικώτερος ὀλίγον αὐτῶν ὑπολειπομένη.

— Ὁ Νικηφόρος, ὑπέλαθεν ὁ Σπαθάριος, εἶχεν ἀνεψιὸν τὸν Ἰωάννην Τσιμισκῆν, Στρατηγὸν ἐπίσης περιφανέστατον, καὶ συνάμα ὑπὸ πάντων τῶν φυσικῶν χαρισμάτων περικοσμούμενον. Οἱ γνωρίζοντες αὐτὸν ἀφηγοῦνται ὅτι ἦν λευκὸς καὶ ξανθὸς, ἔχων ὀφθαλμοὺς ἀποπνέοντας ἀνδρείαν ἄμα καὶ γλυκύθυμον ἥμερον, στέρνον καὶ μετάρφρον ἐυρῶ, ἰσχὺν γιγαντώδη καὶ ἀλκὴν ἀκαταγώνιστον, ὥστε ἀνεδείκνυτο ἠρωϊκῆς ἐν ταῖς μάχαις καὶ θαυμασίας δεξιῶς περὶ πᾶσαν σωματικὴν ἄσκησιν, ἐν ᾗ συγχρόνως ἐτύγγχανε μεγαλόδωρος, ἀγαθὸς καὶ ἱλαρὸς τοῦς τρόπους. Οὐδόλως ἄπορον ἐπομένως ἦν τὸν Ἰωάννην τοῦτον ἐξέλεξεν ἡ Θεοφανώ ὡς ὄργανον τῶν στυγερῶν αὐτῆς νοημάτων, ὠθημένη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ παραφόρου πρὸς αὐτὸν ἔρωτος. Ἐπειδὴ δὲ διέτριβεν οὗτος εἰς τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις αὐτοῦ, μετεχειρίσθη πᾶσαν αὐτῆς τὴν γοητείαν καὶ τὴν καταχθόνιον δεξιότητα, ὅπως ἀποσπάσῃ παρὰ τοῦ Βασιλέως τὴν τῆς ἀνακλήσεως ἄδειαν, ἐπὶ τῇ προφάσει συνοικισμοῦ τοῦ στενοῦ ἐκείνου συγγενοῦς μετὰ κόρης ἐκ τῶν εὐγενῶν.

— Καὶ ἡ ἐπιβουλὴ ἐπέτυχε;

— Ἐπέτυχε. Ὁ Βασιλεὺς διέτελει ὑπὲρ ποταμοῦ τῶν θαυμασίων τῆς Θεοφανοῦς θεληγῶν, καὶ συγκατετίθη, οὐδὲν ὑποπεύσας, ἀλλὰ συνάμα κατετρέχετο ὑπὸ παραδόξου προκασιθμιαῶς. Πρὸς διέτις ἦδη, κατὰ τινος ἀ-

στρολόγου προφητείας, ἐφημίζετο ὅτι ἐπέκειτο τοῦ Λύγουστου ὁ θάνατος παρὰ τὴν βασιλείον ἐστίν καὶ διὰ χειρὸς τῶν οἰκείων· συνεπεία δὲ τοῦ χρησμοῦ τούτου ἀνηγέρθη τὸ πρὸ ἡμῶν τεῖχος, ἀπὸ τοῦ Κερκατείου κόλπου μέχρι τῆς Προποντίδος, ὅπως ἀσφαλισθῶσι τ' Ἀνάκτορα. Ἄλλ' ἐνῆ συντελεῖτο, ἠκούσθη αἴφνης ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν φωνὴ ἀπὸ τῆς θαλάσσης βοῶσα·

— ἌΩ Βασιλεῦ, ὑφίς τὰ τεῖχη· κἄν μέχρι πόλου φθάσῃς, ἐνδον τὸ κακόν, εὐάλωτος ἢ πόλις.»

— Παράδοξον ἀληθῶς, διέκοψεν ὁ δεισιδαίμων Χαλφδάνος.

— Ἐν τούτοις ὁ Ἰωάννης, καίτοι τυχῶν συμπαθοῦς παρὰ τῷ Ἀνακτι δεξιώσεως, συνενοεῖτο λάθρα μετὰ τῆς Θεοφανοῦς, χάρις εἰς τὰς μαγγανείας τῆς Κέρκης ἐκείνης· παρεισπερχόμενος δὲ ἀφανῶν εἰσοδῶν εἰς τοὺς θαλάμους αὐτῆς, εἰσῆγαγε συνάμα τοὺς συνωμότες, οὓς ἐκείνη ἐκρυπτεν ἐν οἰκίσκῳ σκοτεινῷ, παρακειμένῳ εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα. Ἐν τούτοις ἐπολλαπλασιάζοντο οἱ ἀπαισιοὶ χρησμοί, καὶ καθ' ἓνα ἐξ αὐτῶν, ὁ θάνατος τοῦ Βασιλέως ἐπέκειτο ἄμα τῇ ἐκπορθήσει τῆς Ἀντιοχείας, ἥτις πράγματι παρ' ἐλπίδα ἐβλῶ ὑπὸ τοῦ Ταξιάρχου Βούρτζη καὶ τοῦ Στρατοπεδάρχου Πέτρου. Ὁ Νικηφόρος ἔθυσεν οὐχ ἦττον εὐχαριστήρια, ἀλλ' ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ ναοῦ, ἔλαβε παρὰ τινος μοναχοῦ ἐπιστόλιον λέγον. «Ἐμοὶ τῷ σκόλῃκῃ παρὰ τῆς Προνοίας ἀπεκαλύφθη, Βασιλεῦ, μεταστῆναί σε τῶν τῆδε τῶ μετὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον τρίτῳ μηνί.» Ἡ ἐπίμονος αὕτη πρόβησις ἐτάραξε τὸν Ἀνακτα, ὅστις ἀπέβη σκυθρωπός, καὶ ὑπνωττε πλέον κατὰ γῆς ὑποστρωνῶν δέρμα παρδάλειος.

— Τῇ ἀληθείᾳ, οὐδὲν τὸ ἄπορον.

— Ἐν τούτοις ἐπέκειτο ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἀνοσιουργήματος. Τῇ δεκάτῃ Δεκεμβρίου, ἐνῶ παρίστατο εἰς τὰς συνήθεις ὑμνωδίας, εἰς τῶν κληρικῶν τῆς Αὐλῆς ἐπέδωκε καὶ αὐτῆς τῷ Βασιλεῖ σημείωσιν, ἀγγέλλουσαν τὸν ἐπικείμενον ὄλεθρον, καὶ συμβουλεύουσαν ἐρευνᾶν ἐν τῇ γυναικωνίτιδι.

— Καὶ οὐδὲν ἐγένετο;

— Ἀπ' ἐκνότητος ἐδόθησαν ἀμέσως αἱ δεῖσαι διαταγαὶ τῷ παρακοιμωμένῳ Μιχαῆλ, ἀλλ' οὗτος, ἐξ εὐλαθείας πρὸς τὴν Λύγουσταν, οὐδόλως προέβη μέχρι τῆς κρύπτης τῶν δολοφόνων· ἐπαλθούσης δὲ τῆς νυκτός, ἡ Θεοφανώ ἐπεφοίτησε, κατὰ τὸ εἰωθός, παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι, καὶ ἀφοῦ περὶ διαφόρων ὠμίλησεν, ἀπισύβηθη, καταλιπούσα τὴν θύραν ἠνεωγμένην.

— Καὶ ὁ Νικηφόρος;

— Προσεύχηθείς ἐπὶ μακρόν, καὶ περὶ τὴν μελέτην τῶν Γραφῶν σχολάσας, κατεκλίθη τέλος ἐπὶ τῆς παρδάλειου θοράς.

— Ῥιγῶ ἀναλογιζόμενος τὰ ἐπακόλουθα, παρετήρησεν ὁ Χαλφδάνος.

— Οἱ δολοφόνοι, ἐξεληθόντες ξιφῆρας τῶν Ουλάμων τῆς Λύγουστης, ἀνέβησαν εἰς τὰ ὑπαίθρα τῶν Ἀνακτόρων ὑπερῶα, καὶ κατεσκόπευον τὴν ἀμφίον τοῦ Ἰωάννου. Τὸ χειραῖον τεῖχος ἦν ὑψηλότατον καὶ ἀσφαλές, διὰ καὶ καταβάς εἰς τὴν παραλίαν μετὰ δύο ἐπιστηθίων φίλων, τοῦ Μιχαῆλ Βούρτζη καὶ τοῦ Λέοντος Πεδιασίμου, ἐπλευσεν οὗτος διὰ λήμβου πρὸς τὸ ἐπιθαλάσσιον τεῖχος, οὐδ' ἡ λιμὴν ἐτύγγχανεν ἀφροῦρητος, καὶ ἦν ἐγγύτατος πρὸς τῆς Βασιλίδος τὰ δώματα. Ἐσῆμαινε κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἐνδεκάτη ὥρα· δριμύς ἔπνε βορρᾶς, καὶ πυκνὴ κατέπιπτε χιών. Ἡ νύξ ἐφαίνετο καταλλήλως διὰ τὰ στυγερώτερα κακούργηματα, ἀλλ' οὐδὲν ἀνεχάιτιζε τὸν ἀτρόμητον Ἰωάννην. Ἀποβιβάσθεις, ἐσύριξε καὶ διὰ κοφίνου μετὰ τῶν δύο συντρόφων ὑπὸ τῶν συνωμωτῶν ἀνεσύρθη, μεθ' ἃ πάντες ἄρμησαν πρὸς τὸν βασιλικὸν θάλαμον· ἀλλὰ τὴν κλίνην εὖρον κενήν, καὶ κατῆρωδίσαντες ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ, ἐσπεύδον ὅπως κατακρημνισθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτε ἄθλιός τις τῆς γυναικωνίτιδος εὐνοχίσμος ἐπέδειξε τὸν κατὰ γῆς καθεύδοντα Βασιλέα.

— Ὡ τὸ ἀνδράποδον!

— Οἱ ἀλιτήριοι ἐκύκλωσαν τότε καὶ ἤρχισαν λακτίζοντες αὐτὸν· ἐξυπνήσαντος δὲ τοῦ Ἀνακτος καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐρείσαντος, Λέων ὁ Βαλάντης πρῶτος ἐπληξεν αὐτὸν διὰ τοῦ ξίφους, μεθ' ἃ προσεέκλυσαν αὐτὸν αἰματόφυρον πρὸς τοῦ Ἰωάννου, ὅστις βαναύσιος ἐξυβρίσει, καὶ ἀνηλεῶς ἐτίλειν αὐτοῦ τὸν πάγωναν, ἐνῶ οἱ συνωμότες διὰ τῆς λαθῆς τοῦ ξίφους ἔθραυον αὐτοῦ τὰς σιαγόνας.

— Ἀληθῶς ἀπαισίον.

— Ἐν τούτοις τὸ μεγαθύμον θῆμα δύο μόνον ἐπρόφραζε κατὰ πᾶσαν ταύτην τὴν ἀγρίαν σκηπὴν λέξεις τὸ — «Παναγία βοήθει» — μέγχις οὐ τέλος ἐξέπνευσε.

— Καὶ ὁ Ἰωάννης;

— Σπείσας περὶ μέσας νύκτας εἰς τὴν ἐπιφανεστάτην τῶν Ἀνακτόρων αἴθουσαν, τὸν Χρυσοτορίκλινον, ἐφόρεσε τὰ ἐρυθρὰ πέδιλα, καὶ καθεσθῆς ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ θρόνῳ, ἐφρόντισεν ἀμέσως περὶ τῶν δεόντων. Οἱ Σχολάριοι ἐκ τῆς Χαλκῆς, ἄμα τὴν ἐπιβουλὴν μαθόντες, ἄρμησαν πρὸς τὰ βασιλικὰ δώματα, ἀλλ' ἐνῶ ἀνεμόγλευον τὰς σιδηρὰς θύρας, ἐπεδείχθη αὐτοῖς ἡ τοῦ Νικηφόρου κεφαλὴ, καὶ οὕτως ἀπογόντες, κατηνασθήσαν· τὸ παράδειγμα δὲ τοῦτο ἐμιμήθη τὴν ἐπαύριον ἡ πρωτεύουσα, ἡμοφῶνος τὸν Ἰωάννην ἀνακρηφύσασα, ἐνῶ τοῦ Νικηφόρου τὸ ἀκέφαλον πτώμα ἔκειτο ὑβριστικῶς ἐπὶ τῆς χιόνας ἐξεξήμενον, καὶ μόλις διὰ νυκτός ἐκηδεύθη.

— Καὶ οὗτος ἐστὶν ὁ Βασιλεὺς Τσιμισκῆς, ὃν πρὸ τινῶν ἡμερῶν κατέπεσσε μετὰ τῶν ἠρώων;

— Αὐτὸς οὗτος. Στρατηγὸς ἐπιφανῆς πρὸ τοῦ ἀνοσιουργήματος, ἀπεδείχθη θῆρ αἰματόβροχος κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην νύκτα, καθ' ἣν ἐτυφλοῦτο ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλαρχίας, καὶ ἀμέσως ἔπειτα Βασιλεὺς περιδόξος. Αὐτὸς ἐστὶν ὁ διεξυγαγὼν τὸν λαμπρὸν κατὰ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Ῥώσων πόλεμον, δι' οὗ κατὰ πρότερον ὑπετάγη ἡ χώρα ἐκείνη. Καὶ τοὺς Μωαμεθανοὺς δ' ἐπανειλημμένως κατετρόπασε, καὶ τὰς ἐσωτερικὰς σχέσεις δεξιῶς διηυθέτησεν, ἀλλ' ἀπεβίωσε μετὰ ἐπτά ἔτη ποτισθείς καὶ οὗτος δηλητήριον, οὐχὶ πλέον ὑπὸ τῆς Θεοφανοῦς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τότε παρακοιμωμένου Βασιλείου.

— Καὶ ἡ Θεοφανώ;

— Αὐτῆς ἐπέστη ταχύτερον ἡ τιμωρία· ἔπειτ' αὐτῆς μετὰ τὸν φόνον ἡμέρας ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ νέου Βασιλέως καὶ συνενόχου εἰς τὴν νῆσον Πρώτην, τῇ ἐπιμόνω αἰτήσει τοῦ Πατριάρχου Πολυεύκτου, ὅστις ἄλλως ἤρνετο τὴν στέψιν.

— Καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο;

— Οὐχὶ ἄνευ πείσματος ἀντιστάσειος. Ἐκ τῆς Πρώτης μετηνέχθη εἰς τὴν Προζώνησον, ἀλλὰ δραπετεύσασα μετὰ τινος μῆνας, καὶ ἀποτυχούσα περὶ τὴν ὑποκίνησιν στάσεως, παρεῖδυσεν εἰς τ' Ἀνάκτορα, ὅπου διεδραματίσθη τότε σκηπὴ σικανδαλώδης. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Ἰωάννου πάντα τὰ πάθη τοῦ διαπαιδαγωγηθέντος ἔρωτος καὶ τῆς ναυαγησάσης φιλαρχίας ἐξεχύθησαν ἀχαλίνωτα· ὄρσασα δὲ ὅτι οὐδὲ τὸ θανάσιμον αὐτῆς κάλλος, οὐδ' αἱ ἐκείνη οὐδ' αἱ ἀπειλαὶ μετέπειθον πλέον τὸν Βασιλέα ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐπίσης περιστάμενους υἱούς, καὶ δεινῶς αὐτοὺς ὑβρίσασα ὡς βαρβάρους καὶ Σκύθας, ἐγρονθοκόπησε τὸν Βασιλεῖον. Συνεπεία τούτου ἐξωρίσθη εἰς τὴν Μοῆν τῆς Ἀάμιδος ἐν Ἀρμενίᾳ, ὅθεν ἐν τούτοις ἀνεκλήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τσιμισκῆ ὑπὸ τοῦ δηλητηρηθέντος αὐτὸν πολυμηγάνου Βασιλείου, ὅστις διέτελει ἴσως εἰς συνενούσιν πρὸς αὐτὴν.

— Καὶ τοιαύτην ἐγέννησε μέγαιραν ἡ πρὸ ἡμῶν χαριτόβρυτος πόλις;

— Τοιαύτην, οὐδὲ τυγχάνει τὸ γεγονός πρωτοφανές. Πᾶς λίθος τῶν λαμπρῶν τούτων Ἀνακτόρων ἀφηγεῖται ἀπαράμιλλα κλήη, ἀλλὰ καὶ στυγερά κακούργηματα. Εἰς τοὺς παραδείσους ἐκείνους ἀυθόρμητοι φύονται μυρσίναι καὶ δάφναι, ἀλλὰ λούουσι τὰς ρίζας εἰς αἷμα καρδιακόν. Ἡ Κλειώ, ἡ τῆς ἱστορίας θεᾶ, τρέμει ἐκ τῆς συκινήσεως, καὶ μάτην ἀναζητεῖ τὰς λέξεις, ὅπως περιγράψῃ τὴν ἀτελεύτητον σειράν τῶν ἐνδόξων τροπαίων καὶ ἀπαισιῶν ἐπιβουλῶν, ὧν

μάρτυρες υπήρξαν αἱ δύο ἡπειροί, αἱ τὰς ἀγκά-
λας ἐνταῦθα πρὸς ἀλλήλας τείνουσαι.
— Ἐφθάσαμεν, ἐφθάσαμεν! δέικαψεν αἶφνης
ὁ Χαλφιδάνας.

Καὶ πράγματι ἡ ναῦς, εἰσπλεύσασα ἤδη εἰς
τὸ Χρυσόκερας, ταχέως προσωρμίσθη, καὶ ἡ ἥρις
ἡμῶν ἀπεβιβάσθη τότε μετὰ τοῦ Χαλφιδάνου
καὶ τοῦ Σπαθαρίου, φιλοξένως προσενηγόντος
τὸν ἴδιον αὐτοῦ οἶκον. Καίτοι δ' ἐπελθούσης ἤδη
τῆς νυκτός, ἡ κίνησις παρὰ τὸν λιμένα ἦν ἀπε-
ρίγραπτος, πρὸς μεγάλην τῶν νεηλίδων ἐκπλη-
ξιν. Διασχισαντες τὰς πρώτας ὑδούς, αἰτίνες
ἔβρισθον κόσμου, καὶ παρακάμφαντες γωνίαν τινα,
εὐρέθησαν αἶφνης πρὸ λάμπειας τοιαύτης, ὥστε
κατ' ἀρχὰς ἐξέλαθον αὐτὴν ὡς πυρκαϊάν, ἀλλὰ
ταχέως διέγνωσαν ὅτι εὐρίσκοντο πρὸ ἐκτετα-
μένου καταστήματος, λαμπρῶς περιφώτου, καὶ
οὐδ' ἅπαντα τὸν ἰσόγειον ὄροφον κατεῖχε μακρὰ
σειρὰ πλουσίων πρακτηρίων.

— Ἴδου ὁ λαμπτήρ, παρετήρησεν ὁ Σπαθα-
ριος. Ἐνταῦθα ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν τὰ δλο-
σηρικὰ καὶ χρυσόπαστα ὑφάσματα, τὰ ἐξ Ἀσίας
καὶ Ἀφρικῆς σφύροντα, καὶ χρησιμεύοντα διὰ
τὰς στολάς τῶν μεγιστάνων.

Οἱ ἡμέτεροι ἰδιοπόροι ἀνεμίχθησαν ἐπὶ μικρὸν
εἰς τὸ πλῆθος, ὅπως θαυμάσωσι τοὺς ἀμυθίτους
ἐκείνους θησαυρούς, μεθ' ἧ φθάντες τέλος εἰς τοῦ
Σπαθαρίου τὸν οἶκον, εὐρον ἐκεῖ τὴν ἐπιμέλειαν
καὶ ἀνάπαισιν, ἧς τσοαύτην εἶχον ἀνάγκη·
ἀλλ' ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Χαράλδου συνωθεῖτο καὶ
συνειρούετο ἀκατάσκευον χάος νέων ἐντυπώσεων,
καὶ εἰς ἄκρον τεταραγμένος ὑπῆρξεν ὁ ὕπνος αὐ-
τοῦ. Ὅτι μὲν ἐφαντάζετο ὅτι συμμετεῖχε μυριο-
νέκρων μαχῶν ἢ λαμπρῶν ἐπινικίων θρισμῶν,
ἄλλοτε δὲ κρινε πρὸ αὐτοῦ κυλινδουμένας αἶμα-
τοφόρους κεφαλὰς, φερούσας ἀκόμη χρυσομάρ-
γαρα στέμματα, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐσκήρτα
εἰς τὴν θεῶν ἐπεράστων Βασιλισσῶν, αἰτίνες ἦ-
νοιγον αὐτῷ τὰς ἀφροσίσσας ἀγκάλας, φιληθῶνως
προσνεύουσαι.

Θ'.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν οἱ δύο φίλοι ἐξηγέρθη-
σαν οὐχ ἦττον ἐνωρίς, τσοαῦτον διεφλέγοντο
ὑπὸ τοῦ πόθου, ὅπως ἐπισκεφθῶσι τῆς πρωταυού-
σης τὰ θαύματα. Ὁ ξεναγὸς αὐτῶν Σπαθάριος
ὠδήγησεν αὐτοὺς κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Λύγου-
στία, (!) τὴν περίστυλον πρὸ τῶν Ἀνακτόρων
πλατείαν, τὴν ἀριστερῶς ἔχουσαν τὸ Βουλευτή-
ριον καὶ ὑπὸ περιπύστων ἀγαλμάτων περικο-
μουμένην. Ἀφοῦ δὲ ταύτην περιεργάσθησαν,
μετέβησαν εἰς τὸν Ἰππόδρομον, ὅπου ἐθαύμασαν

(!) Ἐνταῦθα πρὸκειται περὶ τῆς πλατείας τοῦ φόρου
(Forum) πρὸ τῶν μεγάλων Βασιλείων, ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ
δύο Ἀνάκτορα ταύτην φέροντα τὴν ὀνομασίαν, ὧν τὸ ἐν ἐκα-
λεῖτο ἰδίως Λύγουστου τῆς Δάφνης, διότι ἐν αὐτῷ ἐτελοῦντο
τῶν Λύγουστων οἱ γάμοι.

τὸ ὑπὸ 24 κίωνων βασταζόμενον βασιλικὸν Κά-
θισμα, τὴν σφενδόνην, τὴν τρικέφαλον τῶν Δελ-
φῶν στήλην, τὸν ἐπιγυρσον ἵππον καὶ τὸν Ἴρα-
κλίαν τοῦ Λυσίππου, τὸν Καλυδώνιον κἄπρον,
τὸν χαλκοῦν ἀετὸν διονυχίζοντα ὄφιν, τὴν νεά-
νιδα, ἧτις διὰ τῆς δεξιᾶς ἀνέχει ἐφιππον στρα-
τιώτην, καὶ τοὺς ἀναριθμήτους ἄλλους ἀνδριάν-
τας θεῶν, ἡρώων, Βασιλέων, μεγιστάνων, φιλο-
σόφων καὶ ἠνδύων. Ἀπελθόντες μετὰ τοῦτο εἰς
τὴν οἰκίαν διὰ τὸ ἄριστον, ἐπεσκέφθησαν εἶτα
τὸν ναὸν τῆς Θεοῦ Σοφίας, τὸ περιβλεπτον
τοῦτο τοῦ Ἀνθεμίου καὶ Ἰσιδώρου καλλιτέχνη-
μα, τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους, ὅπου οἱ τάφοι τῶν
Βασιλέων, καὶ τὴν Παναγίαν τῶν Βλαχερινῶν,
ὅπου ἡ καλλίνικος καὶ ἀχειροποίητος εἰκὼν τῆς
πολιούχου Θεομήτορος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν ἱκανὰ διὰ τὴν πρώτην
ἡμέραν, κατὰ δὲ τὰς ἐπομένους ὁ Ῥαγνάρως ἐ-
πίδειξεν αὐτοῖς τοὺς ἄλλους ναοὺς μετὰ τῶν
ἀμυθίτων αὐτῶν θησαυρῶν, τὸ ἀρχαῖον Ἀνά-
κτορον, τὰς Βλαχέρνας, τὰ Βασιλεῖα τοῦ Ἐλευ-
θερίου, τὰ τοῦ Βουκολέοντος, τὰ τῆς Ἰερσίας ἐν
Χρυσουπόλει, καὶ τὴν Μαγναύραν, οὐδ' ἐλη-
σμόνησε μετὰ τοῦτο τὰ λοιπὰ τῆς πρωταυού-
σης Ἀνάκτορα καὶ παντοειδῆ κτήρια, ὧν μόνον
ἢ ἀπαριθμήσεις ὑπερβαίνει τὸ πλεῖστον τοῦ πα-
ρόντος ἱστορήματος· τελευταῖα δὲ διέτρεξαν
τὰ νεώρια, ἅπερ ἐξόχως ἐθαύμασαν, καὶ τοὺς
στρατιῶνας, ἐν οἷς ἔβρισθον εἰσέτι οἱ ἀγέρωχοι
τοῦ Βουλγαροκτόνου παλαίμαχοι.

Δύο παρῆλθον οὕτω ἑβδομάδες μετὰ ταχύ-
τητος καταπληκτικῆς, μέχρις οὐ τέλος ἀνέτει-
λεν ἡμέρα πολυτρόπως ἀξιωμαθόνουτος. Τοῦ
Σπαθαρίου, ἅμα τῇ ἀφιξει, ἀγγειλαντος εἰς
τ' Ἀνάκτορα τὴν παρουσίαν τοῦ Χαράλδου,
ἀδελφοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς Νορβηγίας, καὶ
τὸν πόθον ὅφ' οὐ διεφλέγετο ὅπως εἰσάξῃ τὸν
ἐπίσημον ξένον εἰς τὴν ἱεράν του Ἀυτοκράτορος
παραύσαν, ἐνηργήθησαν πρὸς τοῦτο τὰ δέοντα·
ἐπικαιμένης δὲ τῆς ὑποδοχῆς ἡ δοχῆς, ὡς ἐλέ-
γετο τότε, Πρεσβευτῶν τοῦ Καλίφου τῆς Ἰσπα-
νίας, διεμνησθῆ τῷ Ῥαγνάρῳ δι' ἐνὸς τῶν
Παρακοιμαμένων τῆς βέργης (θαλαμηπόλων)
ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Βασιλεὺς Ρωμα-
νὸς παρεῖχεν εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ ξέ-
νους τὴν αἰτηθεῖσαν δεξιῶσιν.

Τὰ τῆς δεξιῶσεως ταύτης περιγράφωμεν μετὰ
τινος λεπτομερείας, διατηροῦντες, κατὰ τὸ ἐφι-
κτόν, τὴν ἰδιόρρυθμον εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην
φρασεολογίαν, καθ' ὅσον παρέχει αὐτῇ εἰς ἄκρον
ἐνδιαφέρουσαν εἰκόνα τῆς κατὰ τὸν μεσαίωνα
Ἑλληνικῆς Αὐλῆς, καὶ τῆς ἀμυθίτου αὐτῆς
πολυτελείας.

(Ἐπειτα συνέχεται).

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Ο ΛΥΚΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τὴν ἐξῆς ἱστορίαν μᾶς διηγήθη ὁ γηραιὸς
μαρκήσιος Δαρβίλ, περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος
τῶν κυνηγῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βαρῶνου Ραβίλ.

Τὸ πρῶτ' εἶγον ἐκτοπίσει καὶ περιζῶσει μίαν
ἐλαφον. Ὁ μαρκήσιος ἦτο ὁ μόνος ἐκ τῶν συν-
δικαιτημένων ὅστις δὲν μετέσχε τῆς καταδιώ-
ξεως, διότι αὐτὸς οὐδέποτε ἐθῆρευεν.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τοῦ γεύματος ἀπο-
κλειστικῶς ἐγένετο λόγος περὶ τῶν ζώων. Καὶ
αὐταὶ αἱ γυναῖκες ἠρέσκοντο εἰς τὰς αἰματη-
ράς καὶ κἄποτε ἀπιθάνους διηγήσεις, οἱ δὲ ἄν-
δρες διηγουμένοι ἀπειμούντο τὰς ἐπιθέσεις καὶ
τὰς μάχας τῶν θηρευτῶν κατὰ τῶν ζώων, ἡ-
γειρον τοὺς βραχίονας, ἀφηγοῦντο μετὰ φωνῆς
βροντώδους.

Ὁ κύριος Δαρβίλ ἦτο εὐφορδῆς ἡ θηρία του
εἶχε παύσιν ἦτο ἐμφαντικῆ κἄπως, ἀλλὰ ἐκα-
μνε πολλὴν ἐντύπωσιν. Ἑλληνικῶς πρέπει νὰ
εἶχεν ἐπαναλάβει αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, διότι τὴν
ἔλεγε τσοχάδην, χωρὶς νὰ διατάξῃ περὶ τὴν
ἐκλογὴν τῶν λέξεων, αἰτίνες ἦσαν πάντοτε ἐπι-
τυχῶς εἰκονικαί.

— Κύριοι, ἐγὼ ποτὶ δὲν ἐκυνήγησα, οὐδ' ὁ
πατήρ μου, οὐδ' ὁ πάππος μου, οὐδ' ὁ πατήρ τοῦ
πάππου μου. Ἀλλ' ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἦτο υἱὸς
ἐνὸς ὅστις ἐκυνήγησε περισσότερον ἀφ' ὅλους σας.
Ἀπίθανεν εἰς τὰ 1764 καὶ θῆ σὰς εἶπω πῶς.

Ἐλέγετο Ἰωάννης, ἦτο ἔγγαμος καὶ πατήρ
τοῦ τέκνου, τὸ ὅποιον ὑπῆρξε πρόπαππός μου,
ἐκατοκίους δὲ μαζί με τὸν νεώτερον ἀδελφόν
του Φραγκίτσον Δαρβίλ εἰς τὸν πύργον μας, εἰς
τὴν Λωραίνην, μέσα εἰς τὸ δάσος.

Ὁ Φραγκίσκος Δαρβίλ ἔμεινεν ἄγαμος ἐπίτη-
δες, ἐπειδὴ ἠγάπα πολὺ τὸ κυνήγιον.

Βρυνηγοῦσαν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ
ἔτους ἕως εἰς τὸ τέλος, χωρὶς ν' ἀναπαυθοῦν,
χωρὶς νὰ σταματήσουν, χωρὶς νὰ κουρασθοῦν.
Τὸ κυνήγι μόνον ἀγαποῦσαν, δι' αὐτὸ καὶ μόνον
ὠμίλου, διὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἐνδιεφέροντο.

Μόνον αὐτὸ τὸ φοβερὸν καὶ ἀμείλικτον πάθος
εἶχαν. Αὐτὸ τοὺς ἐφλόγιζε, κατεῖχεν ἐλόκληρον
τὴν ψυχῆν των καὶ δὲν ἔφινε θέσιν δι' ἄλλο.

Εἶχον ἀπαγορεύσει νὰ τοὺς ἀπασχολοῦν δι'
ὅποιανδήποτε αἰτίαν ὅταν ἦσαν εἰς τὸ κυνήγι.
Ὁ πρόπαππός μου ἐγεννήθη ἐνῶ ὁ πατήρ του
κατεδίωκε μίαν ἀλώπεκα καὶ ὁ Ἰωάννης Δαρ-
βίλ ὅταν τὸ ἔμαθε δὲν ἔφρησε τὸ τρέξιμον, ἀλλὰ
εἶπε βλασφημῶν: «Τὸ διαβολόπαιδο!..... μὰ
δὲν ἐπερίμενε νὰ ταλειώσωμεν!»

Ὁ ἀδελφός του Φραγκίσκος ἐφαίνετο πλέον
ἐκδοτος ἀπὸ αὐτόν. Ἀπὸ τὴν ἀνατολήν τοῦ

ἡλίου ἐσηκάνετο καὶ ἐπήγαινε νὰ ἰδῇ τοὺς σκύ-
λους του, ἔπειτα τ' ἀλόγα του, ἔπειτα ἐτρα-
βοῦσε εἰς τὰ πουλιά ἐλόγουρα ἀπὸ τὸν πύργον
ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή νὰ ὑπάγῃ νὰ κυνηγήσῃ
κανένα ζῶον πλέον μέγαλον.

Τοὺς ἔλεγον εἰς τὰ περιγῶρα αὐο κύριος Μαρ-
κήσιος καὶ ὁ κύριος Δευτερότοκος διότι οἱ εὐ-
γενεῖς τοῦ καιροῦ ἐκείνου δὲν ἦσαν ὡπὸν τοὺς
προστύχους σημερινούς, οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ ἐγ-
καθηδρῶνουν εἰς τοὺς τίτλους ἱεραρχίαν διαδοχι-
κὴν, ἀφοῦ ὁ υἱὸς ἐνὸς μαρκησίου δὲν ἤμπορεῖ
νὰ εἶνε κόμης, οὔτε ὁ υἱὸς ἐνὸς ὑποκόμητος βα-
ρῶνος, ὅπως ὁ υἱὸς ἐνὸς στρατηγοῦ δὲν εἶνε συν-
ταγματάρχης ἐκ γενετῆς. Ἡ ἐλευσινὴ ἡμῶς μα-
ταιοδοξία τῶν ἡμερῶν μας ἐπωφελεῖται ἀπὸ
αὐτὴν τὴν διάταξιν.

Ἐπανέρχομαι εἰς τοὺς προγόνους μου.

Ἦσαν καθὼς φαίνεται, αὐτοὶ καθ' ὑπερβο-
λὴν ὑψηλοί, ὀστῶδεις, τριγυτοί, βίαιοι καὶ βου-
μαλέοι. Ὁ νεώτερος, ὅστις ἦτο ὑψηλότερος ἀπὸ
τὸν πρῶτον εἶχε μίαν φωνὴν τόσον δυνατὴν, ὥ-
στε, καθὼς ἔλεγον ἡ φήμη διὰ τὴν ὅποιαν αὐ-
τὸς ὑπερηφανεῖτο, ὅλα τὰ φύλλα τοῦ δάσους
ἐσειόντο ὅταν ἐφώναζεν.

Καὶ ὅταν ἀνέβαινον καὶ οἱ δύο εἰς τ' ἀλόγα
των διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ κυνήγι, θῆ ἦτον ὠ-
ραῖον θέαμα νὰ βλέπῃ κανεὶς ἐκείνους τοὺς δύο
γίγαντας νὰ καθβαλκεύουν.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ χειμῶνος ἐκείνου τοῦ ἔ-
τους τοῦ 1764, τὸ ψῦχος ἦτο πολὺ θυματὸν
καὶ οἱ λύκοι ἀγρίευσαν φοβερά.

Ἐπετίθεντο κατὰ τῶν χωρικῶν οἱ ὅποιοι ἐ-
μενον ἀργὰ τὴν νύκτα, ἐπιγυρίζον περίε εἰς
τὰς κατοικίας καὶ ὠρῶντο ἀπὸ τὸ βράδυ ἕως
τὸ πρῶτ', ἠφάνιζον τοὺς σκύλους.

Μετ' ὀλίγον ἐκυκλοφόρησε φήμη ὅτι ἐνὸς λύ-
κος κολοσσαίου ἀναστήματος, με τρέχωμα ψα-
ρόν, σχεδὸν λευκὸν, ὅστις εἶχε φάγει δύο παι-
διά, εἶχε κατασθίσει τὸν βραχίονα μίαις γυναι-
κῶς καὶ εἶχε πνίξει ὄλους τοὺς φύλακας σκύλους
τῶν περιγῶρων, εἰσῆρξετο ἄφοβα εἰς τὰς αὐλάς
καὶ ὡσφραίνετο εἰς τὰς θύρας· ὅλοι οἱ κάτοικοι
ἐθεβαλοῦν ὅτι εἶχον ἀκούσει τὴν πνοὴν του, ἡ
ὅποια ἐκαμνε νὰ τρέμῃ ἡ φλόξ τῶν φώτων. Ἰτα-
νικός κατέλαβε τὴν ἐπαρχίαν· κανεὶς δὲν ἐτόλ-
μᾶ νὰ ἐξέλθῃ μόνις ἐβραδύαζεν. Τὸ φάντασμα
τοῦ θηρίου ἐφαίνετο περιπλανώμενον εἰς τὰ
σκότη.

Οἱ ἀδελφοὶ Δαρβίλ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ἀ-
νεύρουν καὶ νὰ τὸν φονεύσουν καὶ προσεκάλεσαν
εἰς κυνηγητικὰς ἐκδρομὰς ὄλους τοὺς περίε δια-
μένοντας εὐπατριδας.

Ἦς μᾶτην ὅμως ἐρευνούσαν εἰς ὅλα τὰ δά-
ση, ἐψάγγαν εἰς ὄλους τοὺς θάμνους, ἀλλὰ πο-
τὲ δὲν τὸν εὕρισκον. Ἐφόνευον ἄλλους λύκους
ὅχι ὅμως αὐτόν. Καὶ καθὲ νύκτα μετὰ τὸ κυ-

νῆγι ὁ λύκος ὡς νὰ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῆ, ἐπετίθετο κατὰ τινος διαβάτου ἢ ἐτραγε κανένα ζῶον ἀπὸ τὴν μάνδραν, πάντοτε μακρὰν τοῦ μέρους, ὅπου τὸν ἀνεζήτουν.

Τέλος πάντων μίαν νύκτα εἰσῆλθεν εἰς τὸν σταύλον τῶν χοίρων τοῦ πύργου τῶν Δαροβίλ καὶ ἔφαγε δύο ἀπὸ τοὺς πλέον θρεμμένους.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ὠργίσθησαν πολὺ καὶ ἐθεώρησαν τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆν τοῦ θηρίου, ὡς ἐπίδειξιν, ὡς ὕβριν γενομένην ἀτομικῶς πρὸς αὐτοὺς, ὡς πρόκλησιν ἵππῶν μαζὶ τῶν τὰ κυλιὰ τὰ πλέον συνειθισμένα εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἐπιφροσίων ζῶων καὶ ἤρχισαν τὸ κυνήγι μανιωμένοι.

Ἀπὸ τὸ χάριγμα ἕως τὴν ὥραν ὅπου ὁ ἡλιος κατακόκκινος βασιλεύει ὀπίσω ἀπὸ τὰ ἰψηλὰ γυμνά δένδρα, ἔψαξαν μέσα εἰς τὰ βουμάνια, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἀπῆλθον.

Τέλος πάντων καὶ οἱ δύο καταθυμωμένοι ἀπληκτισμένοι ἐνύριζαν ἡσυχᾶ ἐπάνω εἰς τ' ἀλογά των, διαβαίνοντες ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἀκανθώδες καὶ ἠπύρουν διατὶ ὁ λύκος ἐπερίπαυε τὴν ἐμπειρίαν των, κατεχόμενοι ἀπὸ μυστηριώδη τινὰ φόβον.

Ὁ μεγαλειότερος ἀδελφός ἔλεγεν: — Αὐτὸ τὸ ζῶον δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ συνειθισμένα. Σοὺ φαίνεται ὅτι σκέπτεται ὡς ἀνθρώπος,

Καὶ ὁ νεώτερος ἀπάντησεν: — Πρέπει ἴσως νὰ εὐλογῆται τὰς σφαιρὰς τοῦ τρωκείου μας ὁ ἐξ ἀδελφός μας ὁ ἐπίσκοπος ἢ νὰ παρακαλέσωμεν κανένα ἱερέα νὰ διαβάσῃ τὴν εὐχὴν ὅπου χρειάζεται.

Ἐπειτα εἰσιώπησεν. Ὁ Ἰωάννης ἐπανέλαθε: — Κύτταξε τὸν ἥλιον πῶς εἶνε κόκκινος! Κάτι δυστύχημα θὰ πρεξενήσῃ ἀπὸψε ὁ μέγας λύκος.

Δὲν εἶχε τελειώσει τὸν λόγον τοῦ ὅπου τὸ ἀλογὸν του ἀνεπήδησεν, τὸ δὲ ἀλογὸν τοῦ Φραγκίσκου ἤρχισε νὰ κλωτᾷ. Εἰς μέγας θάμνος σκεπασμένον ἀπὸ ξηρὰ φύλλα ἀνοιχτὰ καὶ ἕνα ζῶον κολασσαῖον ὀλόψαρον ἐπήδησε διὰ μιᾶς καὶ ἐγώθη εἰς τὸ δάσος.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀφῆκαν ὑπόκωπον κραυγὴν χαρᾶς, ἐκλίναν πρὸς τὸν λαϊμὸν τῶν δυνατῶν ἀλόγων των, καὶ ὤρμησαν εἰς τὰ ἐμπρός, παρακινουῦντες αὐτὰ εἰς τοιοῦτο τρέξιμον μὲ ὄλην τὴν δύναμιν των, τὰ ἐβίασαν, τὰ παρέσυραν, τὰ ἐτρόμαξαν μὲ τὴν φωνήν, μὲ τὰ νεύματα, μὲ τοὺς πτερινιστῆρας, ὥστε οἱ δύο ἰσχυροὶ ἱππεῖς ἐφαίνοντο ὅτι παρέσυραν τ' ἀλογά των ὑπὸ τὰ σκέλη των καὶ τὰ ἐσηκῶναν ὡς νὰ ἐπετοῦσαν.

Ἐτρέχον τοιοιτοτρόπως μέσα εἰς τὰ πυκνὰ τοῦ δάσους, ἐπηδοῦσαν τὰ μεγάλα χανθᾶκια, ἀνέβαιναν εἰς τοὺς κρημνοὺς, ἐκατέβαινον εἰς

ταῖς βερματιαῖς, καὶ ἐφυστοῦσαν δυνατὰ τὰς σάλπιγγάς των διὰ νὰ προσκαλέσουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς σκύλους των.

Ἐξαφνὰ εἰς τὸ παράφορον ἐκείνο τρέξιμον ὁ πρόγονός μου ἐκτύπησε μὲ τὸ μέτωπον ἐπάνω εἰς ἓνα ὑπερμεγέθη κλάδον καὶ τὸ κρανίον του ἐθραύσθη ἔπεσε νεκρὸς κάτω, ἐνῶ τὸ ἀλογὸν του τρομαγμένον ἔφρουγε καὶ ἔγεινεν ἀφαντὸν ἐντὸς τοῦ σκότους, τὸ ὅποιον ἐξῆπλωνετο ἤδη εἰς τὸ δάσος.

Ὁ νεώτερος Δαροβίλ ἰσταμάτησε διὰ μιᾶς, ἐπήδησε κάτω, ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν ἀδελφόν του καὶ εἶδεν ὅτι ὁ ἐγκέφαλός του ἔτρεχε μαζὶ μὲ τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν πληγὴν.

Τότε ἐκάλυψε πλησίον τοῦ σώματος, ἀκούθησεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του τὴν ἐρυθρὰν καὶ παραμορφωμένην κεφαλὴν καὶ ἔμνε παρατηρῶν τὸ ἀκίνητον πρόσωπον τοῦ μεγαλειτέρου ἀδελφοῦ του. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν κατέλαβε φόβος, φόβος παράδοξος. τὸν ὅποιον δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ ἄλλοτε, ὁ φόβος τοῦ σκότους, ὁ φόβος τῆς μοναξίας, ὁ φόβος τοῦ ἐρήμου δάσους καὶ τοῦ λύκου ἐκείνου τοῦ φανταστικοῦ, ὅστις ἐγένετο αἰτία πρὸ ὀλίγου τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ του, ὡς νὰ ἐξεδικεῖτο.

Τὰ σκότη ἐγίνοντο πυκνὰ καὶ τὰ δένδρα ἔτριζον ἀπὸ τὸ δριμύ φύχος. Ὁ Φραγκίσκος ἠγέρθη ἀνατριχιάζων, μὴ δυνάμενος νὰ μείνῃ πλέον ἐκεῖ, ἔτοιμος σχεδὸν νὰ λιποθυμήσῃ. Τίποτε δὲν ἤκουετο πλέον, οὔτε τῶν σκύλων αἰ κραυγαί, οὔτε ὁ ἦχος τῆς σάλπιγγος· τὰ πάντα εἰς τὸν σκοτεινὸν ὀρίζοντα ἦσαν ἄφωνα· καὶ ἡ πένθημος ἐκείνη σιωπὴ τῆς παγρᾶς ἐσπέρας εἶχε τι τὸ φοβερὸν καὶ ἀλλόκοτον.

Ἀνύψωψε διὰ τῶν γιγαντιαίων χειρῶν του τὸ μέγα σῶμα τοῦ Ἰωάννου καὶ τὸ ἐτοποθέτησε πλαγίως ἐπάνω εἰς τὸ ἐρίππιον διὰ νὰ τὸ μετακομίσῃ εἰς τὸν πύργον. Ἐπειτα ἐξεκίνησε σιγὰ σιγὰ, μὲ τὸν νοῦν τεταραγμένον, ὡς νὰ ἦτο μεθυμένος, καταδιωκόμενος ἀπὸ φρικτὰς καὶ ὑπερφυσικὰς ὀπτασίας.

Ἀφινιδίως ἀπὸ τὴν στενωπὸν τὴν σκοτεινὴν ἤδη ἔνεκα τῆς νυκτὸς διήλθε μεγαλόσχημόν τι ζῶον. Ἦτον ὁ λύκος. Ἐκλονίσθη ἀπὸ τὸν φόβον του ὁ κυνηγός· ἤκουσε περὶ τοὺς νεφρούς του κρουρὰν αἰσθησιν ὡς νὰ ἐπιπτεν εἰς αὐτοὺς σταγῶν ὕδατος, καὶ ὡς μοναχὸς πειραζόμενος παρὰ τοῦ διαβόλου, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, τρομάζας διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπιστροφήν του περιπλανωμένου θηρίου. Τὸ βλέμμα του ὅμως ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ ἀναισθητοῦ καὶ ἐμπροσθέν του ἐξηπλωμένου σώματος καὶ διὰ μιᾶς πίπτων ἀπὸ τοῦ φόβου εἰς τὴν ὀργήν, ἐφρύαζεν ἀπὸ ἀσυλλόγιστον θυμὸν.

Ἐκέντησε τότε τὸ ἀλογὸν του καὶ ὤρμησεν κατόπιν τοῦ λύκου.

Τὸν περηκολούθει μέσα εἰς τὰς φυτείας, εἰς τὰ συνδενδρὰ μέρη, εἰς τὰς χαράδρας, διασχίζων τὸ δάσος, τὸ ὅποιον δὲν ἀνεγνώριζε πλέον, μὲ τὸ βλέμμα προσηλωμένον εἰς τὴν λευκὴν ἐκείνην κινήσιν, ἥτις ἔφρουγε διὰ τοῦ σκότους, τοῦ ἠπλωμένου ἤδη ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ τὸ ἀλογὸν του ἐπίσης ἐφαίνετο ἐμφυχοῦμενον ἀπὸ ἀνίστητον δύναμιν καὶ ζέσιν ἐκάλπαζε μὲ τὸν λαϊμὸν προτεταμένον, κατ' ἐυθεῖαν τρέγων, προσκόπτον εἰς τὰ δένδρα, εἰς τοὺς βράχους, ἐνῶ ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες τοῦ νεκροῦ ἔταλαντεύοντο ἐπὶ τοῦ ἐρίππιου. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἀπεσπῶντο ἀπὸ τοὺς βάρους· τὸ μέτωπον ἐκτύπα ἐπάνω εἰς ὑπερμεγέθεις κορυφὰς καὶ τοὺς ἐρράντιζε μὲ αἷμα· οἱ πτερινιστῆρες ἀπέσπαν κομμάτια φλοισῶν.

Αἶφνης τὸ θηρίον καὶ ὁ ἱππεὺς ἐξῆλθο ἀπὸ τὸ δάσος καὶ ὤρμησαν εἰς μίαν κοιλάδα, ἐνῶ ἡ πελὴν ἀνέτελλεν ἐπάνω ἀπὸ τὰ βουκὰ. Ἡ κοιλάς ἦτο πετρώδης, κλεισμένη ἀπὸ μεγάλους βράχους χωρὶς κερμῶν διέξοδον. Ὁ λύκος ἀναχαιτισθείς ἐστράφη.

Ὁ Φραγκίσκος τότε ἀφῆκεν ὠρυγὴν χαρᾶς. τὴν ὅποιαν ἡ ἡγῶ ἐκνέλαθεν ὡς βροντὴν παρατεταμένην καὶ ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἀλογὸν του μὲ τὴν μεγάλην του μάχαιραν εἰς τὴν χεῖρα.

Τὸ θηρίον μὲ τὰς τρίχας ὠρθωμέναις, μὲ τὴν ῥάχιν καμπύλην τὸν ἐπρόσμενον· τὰ μάτια του ἤσπαρπον ὡσὰν ἀστέρια. Πρὶν ὅμως ἀρχίσῃ τὴν μάχην ὁ δυνατὸς κυνηγὸς ἐσήκωσε τὸν ἀδελφόν του καὶ τὸν ἐκάλυψεν εἰς ἓνα βράχον, ἐστήριξε μὲ πέτρας τὴν κεφαλὴν του, ἡ ὅποια ἦτο καταματωμένη καὶ ἀγνήριστα καὶ τοῦ εἶπε δυνατὰ εἰς τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ὠμίλει πρὸς κερὸν: — Κύτταξε, Γιάννη, κύτταξε τώρα!

Καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ τερατώδους ζῶου. Τὴν δύναμιν ἠσθάνετο, ὥστε ἠδύνατο ν' ἀναποδογυρίσῃ βουνόν, νὰ κατασυντριψῇ πέτρας εἰς τὰς χεῖράς του. Τὸ θηρίον ἤθελε νὰ τὸν δαγκᾷ, ἐπροσπάθει νὰ τοῦ σχίσῃ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' αὐτὸς τὸ εἶχεν ἀρπάσει ἀπὸ τὸν λαϊμὸν χωρὶς κἄν νὰ μεταχειρισθῆ τὸ ὄπλον του καὶ τὸ ἐπνευσίγῃ σιγὰ σιγὰ, σταματῶν κάθε τόσον διὰ ν' ἀκούσῃ τὴν πνοὴν του, ἢ τοὺς παλμούς του. Καὶ ἐγγὺς παρὰ τοῦ χερᾶν του, σπρίγγων ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον μὲ τὴν φοβερὰν του δύναμιν καὶ κράζων μετὰ παράφρονος χαρᾶς:

— Κύτταξε, Γιάννη, κύτταξε!

Τὸ σῶμα τοῦ λύκου ἐγεινεν ἄτονον· ἦτο νεκρὸς πλέον.

Τότε ὁ Φραγκίσκος ἤρπασεν αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸ ἔρριψε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ μεγαλειτέρου τοῦ ἀδελφοῦ, ἐπαναλαμβάνων μὲ φιλόστοργον ὕψος:

— Νά, νά, νά!.. νά, Γιαννάκη μου, νάτος!

Ἐπειτα ἐφόρτωσεν εἰς τὸ ἀλογὸν τὰ δύο πτώ-

ματὰ, τὸ ἓνα ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο καὶ ἐξεκίνησε πάλιν.

Ἐβῆσεν εἰς τὸν πύργον γελῶν καὶ κλαίων ταῦτοχρόνως ὅπως ὁ Παργαντοῦλας κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πανταγρουέλ, φωνάζων θριαμβευτικῶς, χαίρων ὑπερβολικὰ διὰ τὸν θάνατον τοῦ ζῶου καὶ ἀποσπῶν τὰς τρίχας τῶν γενεῶν του καὶ στενάζων ἐνῶ διηγεῖτο τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ἰσπερὶότερα πολλάκις ὅταν ὠμίλει περὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἔλεγε μὲ δακρυρμένα μάτια:

— Τοῦλάχιστον νὰ ἤθελε μὲ ἰδῆ ὁ καυμένος ὁ Γιάννης νὰ πνίξῃ τὸν λύκον, εἴμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀπέθνησκεν εὐχαριστημένος.

Ἡ γῆρα τοῦ προγόνου μου ἐνέπνευσεν εἰς τὸ ὄργανόν τέκνον τῆς φρίκης διὰ τὸ κυνήγιον, ἡ ὅποια μεταδόθη ἀπὸ πατέρα εἰς υἱὸν μέχρις ἐμοῦ.

Ὁ μαρκήσιος Δαροβίλ εἰσιώπησεν. Κἄποιος ἠρώτησε τότε:

— Εἶνε βέβαια παραμύθι αὐτὴ ἡ ἱστορία, αἰ;

Καὶ ὁ διηγούμενος ἀπάντησε:

— Σὰς ἠρξίζομαι ὅτι εἶνε ἀληθὴς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος.

Τότε μία γυνὴ ἀπεφάνθη μὲ τὴν ἀσθενὴ καὶ γλυκεῖαν φωνὴν τῆς:

— Ἀδιάφορον πάντοτε εἶνε εὐμόρφον νὰ ἔχῃ τις τοιαῦτα πύθη.

(Guy de Maupassant). X.

ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ ΑΣΦΑΚΙΑΝΟΣ ΚΟΥΤΡΟΥΚΗΣ Ἱστορικαὶ σημειώσεις.

Ὁ Σταματάκης ἔζη ἐν Εὐλογαειδάρῃ τῆς Δωριδος ἡσυχῶς μέχρι τοῦ 1755. Πλὴν αἱ συγγαί πρὸς τοὺς Τούρκους διενέξεις τῶν ἀδελφῶν του δὲν τὸν ἀφῆσαν μέχρι τέλους. Ἀπόσπασμα τουρκικὸν διερχόμενον ἐκεῖθεν, δῆθεν πρὸς καταδίωξιν κλεφτῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν στάνην τοῦ Σταματάκη, ἔκοψε πολλὰ πρόβατα καὶ ἔδασε τοὺς ποιμένους. Ὁ Σταματάκης μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Κωνσταντῆ καὶ Θεοδώρου ὀπλισθέντες ἐπρόφρασαν τοὺς Τούρκους καὶ συγγρουσθέντες μετ' αὐτῶν ἐφόνευσαν ἓνα καὶ ἠλευθέρωσαν τοὺς ποιμένους.

Διὰ τὸν φόνον τοῦ Τούρκου καὶ τὴν αὐθάδειαν αὐτῆν τῶν βασιλέων ἦλοι οἱ εἰς τὰ πέρα χωρὶα Τούρκοι συνεπαράχθησαν τὸ κατ' ἀρχὰς καὶ ἀπερᾶσαν νὰ ἐκδικηθῶσι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὴν ἑορτὴν τοῦ Βαγγελισμοῦ ὁ Κωνσταντῆς Κουτρούκης μετέβη εἰς Βυρρινίτσαν δι' ἐργασίαν τινὰ. Ἡ Βυρρινίτσα ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦτο ἡ δευτέρα μετὰ τὸ Λιδωρικὶ καὶ Μαλανδρινὸν ἔδρα τῶν Τούρκων προερίτων. Ὁ

σύμπραξης τού χωρίου συναντήσας ήβλησε να άπειλήση τόν Κωνσταντή διά τόν φόνον τού άμοφύλου του, πλην ούτος έν εξάψει εύρεθείς, έ- πυροβόλησε και έφόνευσε τόν σύμπρακην.

Έντοτε ήρχισεν άδικάκος πόλεμος μεταξύ τής οικογενείας τών Κουτρουκαίων και τών Τούρκων. Άρχηγός τής οικογενείας ήτο ο Σταματάκης όστις συγκαλέσας και άλλους έν τών περίξ συντρόφους, ότε μέν ήσφαλίζετο έν τή ύψηλῃ και δυσπροσίτῳ χωρίῳ του ότε δε περιέ- τρεψε τήν Δωρίδα, συμπλεκόμενος και κατα- φθειρων τά Τουρκικά άπόσπασματκ. Είς πα- νήγυριν τινά τού χωρίου Βελενίκου εισήλθεν ο Σταματάκης μόλις δεκαπέντε άριθμῶν όπαδούς και έπιάσθη είς τόν χορόν. Αίφνης προέκυψε τών οικίων τού χωρίου τουρκικόν άπόσπασμα πω- λυάριθμον, επί κεφαλῆς έχον τόν Τουρκαλθα- νόν Γετίμ βένη. Ο Σταματάκης δέν έταράχθη καθόλου έν τής έμφανίσεως αύτων πλην εξη- κολούθησε τόν χορόν. Άλλ' ο Ρετίμ κατατα- ράχθη άκρόντως διά τήν παρουσίαν τών κλε- φτών τούς όποιους έν ψ έπέλεστο να κατα- διώξη άπέφυγεν όμως πάντοτε ήδη ήρχισεν εκεί να καλῆ και τούς άλλους τούρκους και να συσκέπτηται μετ' αύτων περί τού πρακτέου, ότε ο Σταματάκης παραιτήσας τόν χορόν, σύρει τό γιαταγάκι, θέτει αυτό είς τούς οδόντας και διέρχεται άτάραχος πλησίον τών τούρκων, προ- πατενίζων αύτους είς τούς όφθαλμούς. Οί τούρκοι ούδ' έταράχθησαν κύν τής θέσεως των ούδ' έσέ- φθησαν να καταδιώξωσιν ή ν' άπαντήσωσιν είς τας τούσας ύβρεις τας όποιας εξετόξευε κατ' αύτων.

Ούτω μικρόν κατά μικρόν ή φήμη τού κα- πετάν Σταματάκη μετεδόθη και έκτός τής Δωρίδος και πολλά παλληκάρια συνέρρεον να ταχῶσιν ύπ' αύτόν. Ο άριθμός τών όπαδῶν του έφθασε μέχρι τών εκατόν πενήντα, με τούς όποιους ήδη περιέτρεγεν όλην τήν Ρούμελην, συναντώμενος μετ' άλλων καπετανέων και δια- φόρους συγκροτῶν συμπλοκάς.

Πλην τών δύο αδελφῶν του, τού εξαδέλ- φου του Μόσχου Μαχαζώτη, καταγομένου έν τού άπέναντι τής Ξυλογαϊδάρας χωρίου Μα- ραζά ήκολούθουν τόν Σταματάκη και οι δύο διάσημοι κλέφται, τούς όποιους άπηθανάτισεν ή δημόδης Μούσα, ο Κίτσος Λιάρης και ο Χρήστος Μιλιώνης. Καί οι δύο ούτοι κατή- γοντο από τής Ξυλογαϊδάρας και ήσαν' επ' αδελφῆ άνεψιοί τού Σταματάκη. Πλην αίφνης ο Μιλιώνης ήλθεν είς διενέξεις δι' έλαχιστην άφορμήν με τόν θεϊόν του Σταματάκη και ά- πεχωρίσθη τού ταιφῶ με είκοσιπέντε άλλους όπαδούς. Ο Σταματάκης έμεινε με τούς λοι- πούς περιτρέγων τά χωρία τής Άκαρνανίας.

Μίαν νύκτα σκοτεινήν και βροχεράν ο Σταμα- τάκης εύρίσκειτο είς τά περίξ τής Ζάλιανης ότε

τουρκικόν άπόσπασμα έν διακοσίων και πλέον τζοχαντζαρέων πλανώμενον είς τά μέρη εκείνα, έπέπεσαν αίφνης κατ' αύτων. Οί κλέφται εξη- γέρθησαν, έδραζαν εύθύς τά όπλα των και άν- τετάχθησαν έπιτυχῶς κατά τών έχθρῶν τρέ- ψαντες αύτους είς φυγήν. Έφρονεύθησαν όμως κατά τήν συμπλοκήν ταύτην όκτώ έν τών κλε- φτών και έπληρώθη βαρέως ο Κίτσος Λιάρης. Τόν Κίτσον εκείθεν μετεβίβασαν είς Λευκάδα πρὸς νοσηλείαν μετὰ ένα όμως μήνα άπέθανεν ούτος έν τή νήσῳ έν τών πληθῶν. Τήν συμ- πλοκήν ταύτην και τόν τραυματισμόν τού Κί- τσου μνημονεύει τό άκόλουθον τραγούδι :

Τού Κίτσου ή μάνα 'μάλωνε πέρ' από τό ποτάμι, λιθοβολεί τόν πόταμο και τότε φοβρίζει' — Ποτάμι γιά λιγότεψε, ποτάμι κάμε πόρο, θέ να περάσ' αντίπερα πέρα τό Σακαρέτσι' να πάω κατ' τά Σαρδίνιανα ποῦ 'ν' οι Άρχιμυραναίοι, όπ' είν' οι κλέφτες οι πολλοί κι' ο καπετάν Σταματής να μάθω γιά τόν Κίτσο μου π' άλλον υγιό δέν έχω. μου έπανε πῶς βαρέθηκε και 'ς τό γιατρό τόν πάνε, τόν πάνε μέσα 'ς τήν Φραγκιά μέσα 'ς τά Φραγκονήσια, ώστε να πέρ' ή άνοιξη και να λαλήσ' ο κοιδός, ν' άνοιξ' ο γαῦρος και ή δέξ' να σκιάσουν τά λημέρια γιά νάθγουν 'ς τή ψηλαίς κορρές και τής κρυῆς βρουσούλες να μάσουν τά κλεφτόπουλα και τούς πληρούς συντρόφους να πέσουν μετ' τά Τρίκαλα, Καρδίτσα και τό Βάλο, να πάρουν σκλάβους μπέηδες κι' έλο καλούς αγάδες, να πάρουν και τήν ξαγορά όσο κι' άν ήβέλειουν.

Ο Χρήστος Μιλιώνης άποχωρισθείς τού θεϊου του Σταματάκη ύψωσεν ήδη ιδιικήν του ση- μαίαν. Οί είκοσιπέντε άποχωρισθέντες μετ' αύ- τού όπαδοί και ή Μελαχρογιάννης έν τού χω- ρίου Στύλια τής Δωρίδος, έν είχε διορίσει πρω- τοπαλληκάρόν του, τόν έλάτρευον και ύπήκουον προθύμως. Άλλά και ή Μιλιώνης έλάτρευε τούς όπαδούς του. Άπόδειξις τούτου είνε ή εξής : Ο Μιλιώνης μετὰ τήν άποχώρησιν από τού σώματος τού Σταματάκη συνεπλάκη ένωδι του Λιδωρικίου πρὸς τόν Δερβέναγα τού τόπου, έχοντα μετ' αύτου πλέον τών εξήκοντα όπα- δῶν. Μετὰ πεισματῶδη άγῶνα, διαρκέσαντα πλέον τών τριῶν ὥρων διεχωρίσθησαν επελοῦ- σης τής νυκτός τού Μιλιώνη εφρονεύθησαν δύο όπαδοί και έπληρώθη βαρέως ή Μελαχρογιάν- νης. Τούτον διά νυκτός διέταξεν ο Μιλιώνης και μετέφερον είς τό χωρίον Στρούμη, ὦραν μόλις ά- πέγον εκείθεν, συστήσας είς τούς κατοίκους τήν νοσηλείαν και μυστικότητα από τούς τούρκους. Πλην οι χωρικοί είτε φοβούμενοι είτε άναγκα- σθέντες παρέδωσαν τόν Μελαχρογιάννην είς τόν Δερβέναγαν όστις τόν έφόνευσεν. Ο Μιλιώνης περιτρέγων εκεί πρὸς φύλαξιν τού φίλου και συ- ναγωνιστοῦ του έμαθε τά διατρέξαντα και ει- σελθῶν διά νυκτός έκαυσε παντελῶς τό χωρί- ον και πολλούς τών κατοίκων έκαποποίησε.

Μετὰ τούτο ο Μιλιώνης, μετέβη πρὸς τά μέρη τού Βάλτου, είτα δε έπέρασε πρὸς τήν Κα-

περίαν. Τότε ήρχισε να έγείρη άζώσιος περί τού άρματωλικίου τού τόπου. Περί δε τών άπαι- τήσεων και τών πράξεων τού Μιλιώνη κατὰ τά μέρη εκείνα μαστურεί τό άκόλουθον αύτου τραγούδι, τό όποϊον όμως όλους διαφέρει τού είς πολλές συλλογας δημοσιευθέντος ήδη :

Νε γέλασεν ή χαραυγή αυγερινῆς κ' ή πούλια κ' έβγήκ' άπάνου 'ς τής κορφῆς και 'ς τά ψηλά Παρδούσια και τό θουνά χιονίζανε κορρές γιομάτες γιόν' στέκομαι τά κρηκαλιῶ πολύ ριτζά τούς κίνω' — Βουνά μου μη χιονίζετε και λυάσετε τά γιόνα, θέ να περάσ' αντίπερα πέρα τόν Άλασσῶνα να μάθω γιά τό γιόνα μου τό Χρήστο τό Μιλιώνη' μου έπανε πῶς έγώρισε άπ' τόν καπετάν Σταμάτη και πέρα δίπλαν έκαμε πέρα τήν Κατερίνα κ' έπήρε σκλάβο 'να κατῆ και δυό καλούς αγάδες πῆραν μπέηδες τό φλωρί τής ντούπτες και τής λίρες, γυρέει τό μουρασελέ 'ς ούλα τά βιλαέτια, Κι' ο μουσελίμης τούγραφε γραφή χερτι τού στέλνει' Νά 'ρθῆς Χρήστο μου γλήγορα, ναρθῆς να προσκυνήσης να πάρης τό μουρασελέ να κυνηγῆς τούς κλέφτες. Κι' ο Χρήστος δέν πιστεύεται τούρκους να προσκυνήση μόν' πάει πέρα 'ς τόν Έλυμπο 'ς τό θεϊό του τό Σταμάτη. Ξάν 'πήγαν κι' ανταμώσανε με τούς παληρούς συντρόφους κουνέντισσαν τό μυστικό κ' έβδαν τό τερτίπι κ' έκαμαν τόν κατήφορο κ' έπιάσαν τήν Ταράτσα, στέλνουνε 'ς τόν Κιαμιλίμπεη και σ' άλλους τούς αγάδες: 'για στείτε μας πολύ ψωμί μαπαρούτες και τσαρούγια γιαιτ' σῆς και να τῶ χωριά σῆς κόβω τούς ραγιάδες.' Στέλνουν άμάξια τό ψωμί μαπαρούτες και τσαρούγια κ' έβγήκε κι' ο Κιαμιλίμπεης με δλους τούς αγάδες. Ξάν ή χαρῆς ύπόγειων εκείνης τής ήμέραις !...

Έν τούτοις ο Σταματάκης μετὰ τήν έν Ζά- λιαν συμπλοκήν, μετέβη είς τά μέρη τού Καρπε- νησιου. Νύκτα τινά σεληνοραγῆ έστράμεισε μετὰ τών όπαδῶν του είς Γατάρναν και άφου έστειλε πολλούς τούτων είς τά περίξ χωρία πρὸς έπίσκοψιν τών οικογενειῶν των, έμεινε ούτος μετ' όλίγων άλλων και έκοιμήθη θέσας ως σκοπόν τόν εξαδέλφον του Μόσχον. Πλην ούτος άπα- κοιμήθη εκεί τό δε τουρκικόν άπόσπασμα, όπερ από ήμερῶν παρηκολούθει τούς κλέφτας έν τών όπισθεν, έπέπεσε αίφνης κατ' αύτων και πολλούς έφόνευσε. Διεδόθη μέλιστα άνά τήν Δωρίδα ότι συνέλαβον οι τούρκοι ζώντα τόν Σταματάκη και έν τής διαδόσεως ταύτης έποιήθη και τό τραγούδι :

Πῶς 'σοῦρε πῶς σοῦ γέννηκε, καυμένη Σταματάκη, και σε πιασάνε ζωντανόν 'ς τό έρμο τό λημέρι, τό Μόσκο τί τόν ήθελες τόν έπερνεσ μαζή σου ; — Τόν είχα πρώτον ξεδερσο και πρωτοπαλληκάρη και τόν αναμπιστεύθηκα τό έρμο παραούλι κι' αύτος άποκοιμήθηκε ψηλά 'ς τό παραούλι κ' ή παγονιά με πλάκωσε και τούρκοι και ρωμαίοι.

Ο Σταματάκης μετὰ τήν άτυχῆ αυτήν συμ- πλοκήν έπέστρεψεν είς Ξυλογαϊδάραν διατρίψας εκεί τρεις μήνας. Μετὰ ταῦτα παρεσκευάσθη καλῶς και συλλέξας νέους όπαδούς έπορεύθη πρὸς συνάντησιν τού Άνδρίτσου, άμμάζοντας τότε είς πολέμους και θριάμβους κατ' όλην τήν Λεβα-

δειαν. Οί δύο άρχηγοί διέβηον ήδη τήν Δωρίδα, τήν Άκαρνανίαν, τόν Βάλτον, συναντώμενοι είς τήν πορείαν των και με άλλους άρχικλέφτας και κατέληξαν όλοι είς Όλυμπον. Έκεί τότε έσπευ- σε και συνηνώθη μετ' αύτων και ο Μιλιώνης και ως μνημονεύει τό τραγούδι έπορεύθησαν είς Ταράτσαν. Λέγεται δε ούτω τοποθεσία τις πλη- σίον τής Λαμίας όπου ήδρευεν ο Κιαμιλίμπεης.

Μετὰ τήν άρκετήν αυτήν φορολογίαν τών αγά- δων τής Λαμίας οι κλέφται κατήλθον είς Δωρίδα πάλιν και συνεπλάκησαν πρὸς πολλούς έν Ναυ- πάκτου τουρκαλθανούς είς τού Σούλ τό Ζευγάρι. Τό μέρος τούτο κείται τρεις ὥρας μακρῶν τής Ξυλογαϊδάρας πλησίον τού Μόρου και ήτο κτήμα τούρκου τινός προκρίτου Σούλ καλουμέ- νου με πύργον ὄχυρόν. Οί κλέφται άφου έπα- λαισαν επί πολύ ήναγκασθησαν να καταφύγωσιν είς τόν πύργον. Οί τουρκαλθανοί επί δύο ήμε- ρονυκτια έμειναν πολλές εφόδους έπιχειρούντες κατὰ τού πύργου και πάντοτε άποκρούομενοι. Οί κλέφται όμως μη έχοντες πολεμοφόδια και νερόν ήναγκασθησαν να περῶσσι ξηφραίς μέσα από τούς έχθρούς και διευθύνθησαν πρὸς τήν Νεζύπα- κτον. Έκείθεν δε εύρόντες πολλὰ έπερωιάθησαν είς τήν πελοποννησιακήν παραλίαν.

Ητο ή εποχή τών θαλασσιῶν θριάμβων τού Αζμπρου Κατσώνη και ο διάσημος καταδρομέυς προσαρράξας είς Ταινάρων εκάλισε τόν Άνδρί- τσον είς έπικουρίαν και συμπράξιν δι' έθνικόν πλέον άγῶνα. Ο Σταματάκης ήκολούθησε τόν Άνδρίτσον είς τήν διαδόητον διά τὰ άρμα- τωλικά χρονικά κηθον και τήν άνοδον αύτου. Ένώ άκόμη εύρίσκατο είς Κερπινήν κλέφτης Μανιάτης, ίσως όπαδός τού συγγενῆς κλέφτου Άχαρμά, άπήγαγεν είς Άσφάναν τήν θυγατέρα τού προϋχοντος τής Κερπινῆς. Ο προϋχων παρε- πονέθη είς τούς κλέφτας ο δε Σταματάκης σπεύσας μετὰ τριῶν όπαδῶν, εκλεισεν είς τόν πύργον του τόν Μανιάτην και μετὰ αντίστασιν πολλήν ήδυνήθη τέλος να φρονέση αύτόν και να επαναφέρη τήν κόρην είς τόν πατέρα της. Έκ τού γεγονότος τούτου προσετέθη είς αύτόν ύπό τών παλληκαριῶν του και τό όνομα Ά- σφακιανός, με τό όποϊον είνε γνωστός ήδη.

Άλλ' ο Σταματάκης δέν ήκολούθησεν είς τό εξής τήν τύχην τού Άνδρίτσου. Έπειδή όμως δέν ήδύνατο να ζήση πλέον είς τήν πατρίδα του ένεκεν τής έχθροπαθείας τών τούρκων, κατέφυγε μετὰ τών δύο αδελφῶν του, τού Χρήστου Μι- λιώνη και πέντε άλλων όπαδῶν είς Ρωσίαν.

Έν τή Μεσημβρινῇ Ρωσίῳ ύπήρχε τότε τό Μπαλκλαβικόν τάγμα, συγκροτούμενον εξ έλ- λήνων όσοι είχαν καταφύγει μετὰ τών οικογε- νειῶν των εκεί, ύπό τόν Στέφρον Μαυρομηχά- λη, φεύγοντες τήν εκδικήσιν τών τούρκων μετὰ

τὴν ἀτυχὴ ἐπανόστασιν τοῦ Ὀρλώφ. Ἐὶ τὸ πάγμα τοῦτο διερρημένον εἰς ἑκτὸς λόγους, φέροντες ὀνόματα διαφόρων πόλεων καὶ ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος εἶργεν ὡς ὕπλισμόν τὴν λόγγην, τὸ πυροβόλον καὶ τὴν σπῆλιν, ἡ δὲ ἱματισμὸς των ἔφερεν ἐναλλάξ τὰ χρώματα τοῦ πρασίνου καὶ ἐρυθροῦ.

Ἐκεῖ κατέταξεν ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις τὸν Σταματάκη καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Κατὰ τὰ 1806, ὅτε ἤκμαζεν ἡ Ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος, τὸ Μπακλαδικὸν πάγμα ἔλαβε μέρος ἐνεργόν, τὸ ἦμισυ ἐν τῷ Ποντικῷ στόλῳ τῆς Ρωσσίας, καὶ τὸ ἄλλο ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Τρεβελιάτην, κατὰ τῶν Τσατάρων στασιαστῶν. Ὁ Σταματάκης μετὰ τὸν συγγενῶν του προσελήφθη ἐν τῷ στόλῳ καὶ εἰς πεισματώδη πλοσίον τῆς Γαυρικῆς ναυμαχίας ἐφορεύθη ὁ Χαΐστος Μιλιώνης. Ἡ ἱστορία καὶ τὸ ἕτερον τραγῳδίαι τοῦ Μιλιώνη ἀναφέρουσι αὐτὸν φονευθέντα ὑπὸ τοῦ φίλου του Σουλεϊμάν ἐν τῇ μονομαχίᾳ ἐκείνῃ. Πλὴν ἐν Δουρδίᾳ ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι οὗτος ἐφορεύθη πολέμων ἐν Ρωσσίᾳ· καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνεψιοὶ τοῦ Σταματάκη ἀναφέρουσι τοῦτο ῥητῶς, μὴ δεγόμενοι καθόλου οὐδὲ γνωρίζοντες τὴν ὑπὸ τοῦ Σουλεϊμάν δολοφονίαν του.

Ὁ Σταματάκης μετὰ τριετὴ ἐν τῷ Μπακλαδικῷ πάγματι ὑπηρεσίαν ἐπέστρεψεν εἰς Βουλγαριὰν, ὅπου ἤμνηστέθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἔχων ἰσχυροὺς συγγενεῖς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἔμενεν ἀνευέλκτος. Κατὰ τὴν ἐπανόστασιν, ἂν καὶ ἦτο ὑπέργηρας, παρευρέθη εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Μαλανδρίνου. Ὁ Σταματάκης ἠτύχησε νὰ ἴδῃ τὴν ἀπολευθέρωσιν τῆς πατρίδος του καὶ ἀπέθανε τῷ 1835 ἐτῶν 110.

Ὁ καπετὰν Σταματάκης ἦτο μετροῦ ἀναστήματος, στεγνός, καστανόμαλλος, μὲ μικρὰν κεφαλὴν, ὀφθαλμοὺς γαλανοὺς, μύστακα παχύτατον καὶ μακρὸν ὥστε νὰ τὸν δέη ὀπίθεν κατὰ τὸ ἰνίον ποτὲ δὲν ἵπταυν· ἦτο πολὺ ταχύπους· ἔφερε χειμῶνα καλοκαίρι τὴν καπέταν του· οὐδέποτε δὲ ἐκρέμα ἐπ' αὐτοῦ ἀσήμια ὡς ἄλλοι ἀρματολοί. Διετῆρσε τὸ ὄζυ βλέμμα καὶ τὴν εὐθυβολίαν του μέχρι τέλους. Ἐὶ ὄπλον του ἦτο μακρὸν κερουφύλλι τὸ ἵποϊον ὠνόμαζε καπάτα.

Ταῦτα ἐγράφησαν ἐξ ἀφηγήσεων τῶν ἐκ Βουλγαριᾶς γερόντων Γ. Κουτρούκη καὶ Ἀθ. Γκόλη καὶ τοῦ ἐκ Πιπίας Γέρου Κοτράτσου. ἈΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Ἡ ἐπιθυμία τῆς εὐτυχίας φαρμακεύει τὴν ἀπόλαυσιν.

Ἐπιφάνειαι συγχωρήσεις αἰτινες καθιστοῦσι τὸν συγχωροῦντα ὑποδεέστερον τοῦ συγχωρούμενου.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Τὴν 9 Ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἡ πρώτη θανατικὴ ἐκτέλεσις δι' ἡλεκτρισμοῦ. Ὁ θανατωθεὶς ἐκαλεῖτο Ράιτ.

— Πρόδος τοῦ τύπου: Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις βουλευτικὴν ἐκλογὴν, καθ' ἣν ἐξελέγη ὁ στρατηγὸς Βουλκζέ, ἡ ἐφημερίς *Matin* κατὰ τὴν ὥραν τῆς διαλογῆς ἔπως ἐπιτύχῃ τὴν ταχίστην περισυλλογὴν τῶν ἀποτελεσμάτων εἶχε θέσῃ εἰς ἐνέργειαν 250 εἰδικὸς *ρέπρτερ*, ὃν οἱ 220 ἐπωχούοντο καὶ οἱ 30 ἔβαινον ἐπὶ ποδηλάτων (velocipèdes).

— Ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς γερμανικῆς πόλεως Λυγούστας ἀπετεφώθη.

— Ἡ πριγκίπισσα Λουίζα θυγάτηρ τῆς βασίλισσος τῆς Ἀγγλίας φιλοτεχνεῖ ὅπως δωρήσῃ εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς ἀγαθὰ εἰκονίσματα τὴν χαριτόδωρον ἀνάσσαν ἐν τῇ στάσει, ἐν ἣ ἐδέχθη κατὰ τινὰ πρῶτον τοῦ Ἰουνίου 1837 παρὰ τὴν ἴδιαν κλίνην τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἀγγέλλον αὐτῇ ὅτι ἀνεκνήρυσσεται βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας. Ἡ Βικτωρία ἐν τῷ ἀγάλματι παρίσταται φέρουσα νικητικὸν κάλυμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγγρίων θηρίων πόσον ἠξήσαν ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ νήσῳ Ἰάβα, ὥστε ἤρχισαν νὰ ἐρημοῦνται χωρὶα ὀλοκλήρη, τρεπομένον εἰς φυγὴν τῶν κατοίκων. Ἐπὶ τούτῳ ἡ Ὀλλανδικὴ κυβέρνησις ἔταξεν ἀμοιβὴν 400 φράγκων εἰς πάντα φονέα τίγρης.

— Κατ' ἀσφαλεῖς στατιστικὰς σημειώσεις ἡ ἀξία τῶν διαφόρων ὄρυκτων ἅτινα ἐξήχθησαν ἐκ τῶν ὄρυξεων τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας κατὰ τὸ ἔτος 1887, ἀνήλθεν εἰς 55,326,164 λίρας στερλίνας.

— Ἐν ἀμοιβῇ ὄγλον τῆς Ἰλασκῆς συγκινεῖ ἀπὸ τινος ἢ διαδόσεως ὅτι νέος ἱεροὺς ὄνοματι Λάρκιν Θεραπεύει τοὺς πάσχοντας ἐπιθέτων τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτῶν καὶ προσευχόμενος. Πλειστοὶ χωλοὶ, τυφλοὶ, ἐκ χρόνιων νόσων πάσχοντες, ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐθεραπεύθησαν ὑπὸ τοῦ νέου τούτου θαυματουργοῦ ὀγίου.

— Ὁ Ἰλλύδοτων ἐφοδόμησε πλησίον τῆς ἐπαύλειος αὐτοῦ κάμινον μεγάλην πρὸς τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τῆς ἐν αὐτῇ ἀποτεφρώσεως τῶν ἐπιστολῶν, ὅσας ἔχει λάβῃ σχετιζόμενας πρὸς τὴν πολιτικὴν, ὑπολογίζει δὲ ταύτας εἰς 60 χιλιάδας.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Παρισίοις βουλευτικὴν ἐκλογὴν ἐτοιχοκλήθησαν ὑπὲρ τῶν δύο ὑποψηφίων 1,385,000 προγράμματα διὰ τὴν τοιχοκόλλησιν τῶν ὁποίων ἐπληρώθησαν 8,000 ἡμερομίσθια.

— Ἐν Λονδίνῳ ἰδρύεται ἄστυον τῶν ἀδασπότηων κοινῶν. Πρὸς τοῦτο συνελέγησαν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν 225 λίραι στερλίνας.

— Ἐκτίθεται εἰς θέαν ἐν Κοπεγγάγῃ μεγάλη φάλαινα ἀγρευθεῖσα ἐσχάτως παρὰ τὴν Φιονίαν νῆσον. Ἐὶ θαλάσσιον τοῦτο τέρας ἔχει μῆκος 22 μέτρων καὶ βάρος 85,000 χιλιγραμμῶν. Καὶ τὸ μὲν λίπος καὶ τὸ ἐκ ταύτης ἐξαχθῆσόμενον ἔλαιον θὰ πωληθῶσι, ὁ δὲ σκελετὸς θὰ φυλαχθῇ ἐν τῷ ζωολογικῷ μουσεῖῳ τῆς δανικῆς πρωτεύουσας.

— Εἰς συμβολὴν ὄπλων ἐσχάτως γενομένην ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν πανήγυριν ἐταιρείας φυλόπλου παρέστη καὶ ἔλαβε μέρος καὶ μιὰ γυνὴ κόρη διδασκάλου ξιφασκίας. Ἡ γυνὴ αὕτη καλεῖται Τριγγύ-Γαβριέλ καὶ εἶνε εὐμορφότατη τὴν ὄψιν, χαρίεσσα δ' ἔμει καὶ ἀρευνωπὴ τὸ παράστημα. Ἐνδεδυμένη κοινὸν φόρεμα ἐκ θαλασσίου βελούδου ἐσταύρου τὸ ξίφος μετὰ ξιφμάχου πρῶτης δυνάμεως. Μετὰ πόσης δὲ τέχνης ἐχειρίσθη τὸ ὄπλον, ὥστε ὁ δεινὸς διαξιφιστῆς, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐπιτυχῶς ἠμύνη, ἔλαβε τέλος δεξιότατον ἐπι-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

Ὁ Κάρολος Μιλλόκερ εἶνε συνθέτης μελοδραματικῶν δημοτικῶτατος ἀνα τὴν Αὐστρίαν πᾶσαν καὶ τὴν Γερμανίαν, τὸ δὲ ἄριστον τῶν ἔργων αὐτοῦ ὁ *Πτωχὸς Σπουδαστῆς* μεταφρασθὲν ἐσχάτως γαλλιστὶ παρστάθη μετ' ἐπιτυχίας ἐν τινι παρισινῷ θεάτρῳ. Ἐπὶ τῇ παραστάσει ταύτῃ αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀνγκράφουσι τὸ ἔξῃς δραματικὸν ἐπισόδιον ἀναφερόμενον εἰς τὸν Βιεννοῦνον μουσουργόν.

Ἄγνωστον εἰς ποίαν τάξιν ἀνήκειν ἐκείνη, ἥτις γρητσεθεῖσα ἐν τῆς μουσικῆς εὐφυίας τοῦ Μιλλόκερ ἠγάπησεν αὐτὸν ἦτο κυρία ὕψηλῆς περιωπῆς ἢ κόρη τοῦ λαοῦ; δὲν ἐξηκριθῆθη; τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ ἔρωσ αὐτῆς ὑπῆρξεν ἀληθῆς, ὡς ἀπέδειξεν ἡ ἀπαγωγισμένη πρᾶξις εἰς τὴν προέδρ. Ὁ καλλιτέχνης ὅμως ἀρωσισμένος εἰς τὴν τέχνην του, φέσει δ' ἄλλως δελεῶς καὶ ἀπειρος, οὐδεμίαν παρέσχεν προσοχὴν εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀγνώστου κυρίας. Λαμβάνων ἐκαστοτε ἐπιστολάς πλήρεις πάθους παρ' αὐτῆς, ἀνεγίνωσκεν ἀδιαφόρως τὸ περιεχόμενον καὶ τὰς ἐρριπτεν εἰς τὸ καλῶτον τῶν ἀχρηστῶν χαρτίων. Ἐν τούτοις αἱ ἐπιστολαὶ καλίστανον ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ περιπαθέστεραι καὶ ἡ γράφευσα κατ' ἐπανάληψιν ἔλεγε πρὸς τὸν ἀσπλαγγχον μουσικόν ὅτι αὐτὸν θὰ βεβῆν ἢ εὐθύνῃ ἂν συμῆλ καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐπιμένου σιωπῆς του. Ἄλλ' εἰς τὸ κοινώτατον τοῦτο σχῆμα τῆς ἐρωτικῆς ῥητορείας ὁ Μιλλόκερ οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχὴν. Τέλος ἤλθε καὶ μικρὰς τις ἐπιστολὴ λέγουσα ῥητορῆς ὅτι ἂν ἐπέμεινε μὴ ἀνταποκρινόμενος εἰς τὸν ἔρωτα, ὅν ἄκων ἐπέπευσε, τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἢ παραστάσεως τοῦ Πτωχοῦ Σπουδαστοῦ θὰ διαταραχθῇ ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπὸ τραγικοῦ συμβάντος. Ὁ Μιλλόκερ ἐξοργισθεὶς ἀπέρριψε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀπεφάσισε πλέον νὰ μὴ ἀνοίξῃ ἄλλην ἐν τῷ μέλλοντι φέρουσαν τὸν γνωστὸν χαρακτῆρα ἐπὶ τοῦ φακέλου. Μετέθῃ τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ θεάτρον καὶ διηθῆνε τὴν ὀρχήστραν αὐτοπροσώπως, λησημονήσας πλέον ἐντελῶς τὰ τῆς ἐπιστολῆς. Δίφνης, καθ' ἣν στιγμήν ἐψάλλετο ἡ διψόλα: *Πεθαίνω ἀπ' τὴν ἀγάπην!* πυροβολισμὸς ἠκούσθη ἀπὸ τινος θεωρείου· μίξ γυνὴ εἶχεν αὐτοκτονήσῃ, ἀνευ ἀμφιβολίας ἐκείνη ἦτις προεῖπε τοῦτο εἰς τὸν Μιλλόκερ. Μετὰ τὸ τραγικὸν συμβάν ὁ μουσικὸς κατελήφθη ὑπὸ τινος μισανθρωπίας καὶ ἀπεμακρύνθη τοῦ κᾶμου ἐπὶ τινὰ χρόνον· ἀντὶ δὲ νὰ συγκινηθῇ ἐν τοῦ καταφανοῦς τούτου μαρτυρίου ἀληθοῦς ἀγάπης, τούναντιον ἐπέμεινε θεωρῶν αὐτὸ ἐντελῶς γαλῶν. Ἐκτοτε δὲ ὁσάκις ἀκούει τὴν λέξιν «ἔρωσ» καὶ «πάθος» καὶ «ουσία» καταλαμβάνεται ὑπὸ νευρικῆς τινος εὐθυμίας, ἥτις ἐκχύνεται εἰς σαρκαστικὸς γέλωτας ἢ εἰς τρελλὰς μουσικὰς συνθέσεις.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΦΩΝΟΓΡΑΦΟΥ

Ὁ Ἔδισον ὁ διάσημος εφευρέτης τοῦ φωνογράφου καταρτίσει νῦν πρωτοτυμώτατον λεύκωμα περιέχον τὰς φωνὰς τῶν ἐπισημοτάτων ἐκ τῶν συγ-

φιστῶν εἰς τὸ στήθος, καὶ ἡ νίκη ἀπέμεινεν εἰς τὸν ἠγλιν ἀνταγωνιστῆν.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς φεβρουαρίου τελεῖται ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ μέγας ἀγὼν σφαιριστῶν. Ὁ πρῶτος νικητῆς θὰ λάβῃ βραβεῖον 12 χιλ. φράγκων, οἱ τρεῖς δὲ μετ' αὐτὸν ἄλλα μικρότερα ποσά.

— Οἱ σπουδασταὶ τῶν Παρισίων νεωτερίζοντες ἀπὸ τινος ἀντὶ τῶν συνήθων πλίων φέρουσι πλῆθια βελούδινα αὐτὰ κακοσμημένα διὰ χρωματιστοῦ σερφίτου, ὥστε αἱ ἀνήκοντες εἰς ἐκίστην σχολὴν νὰ διακρινῶνται ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ σερφίτου. Ὁ γνωστὸν συμμὸς παρεμφερῆς ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς γερμανοῖς φοιτηταῖς, οἵτινες φέρουσι πλῆθια χρωματιστὰ δηλοῦντα ὅτι τὴν σχολὴν, ἀλλὰ τὸ φοιτητικὸν σωματεῖον εἰς ὃ ἀνήκουσι.

— Ἔγγρας ἐ περιήγημας κῶνον τοῦ Βίσμαρκ, ὁ ἐπικαλούμενος Σκῆλος τῆς ἀποκατορίας ἐξεμέτρησε τοῦ ζῆν ἀφῆς ἄφατον λόπην εἰς τὸν σεπτὸν αὐτοῦ κῶνον.

— Καὶ ἐν Λονδίνῳ γενήσεται πρῶτος ἀγὼν κᾶλλους. Ὁ ἀγὼν ἔσται διεθνῆς. Ἐκ τῶν γυναικῶν ὅσαι δηλώσασιν ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ μετάρχωσιν αὐτοῦ θὰ ἐκλεχθῶσιν ὑπὸ ἐπιτροπῆς τριάκοντα αἱ μᾶλλον ἐξέγουσαι εἰς πρὸς τὸ κᾶλλος καὶ θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς κοινὴν θέαν. Πᾶς ἐπισκέπτης τῆς ζωτικῆς ταύτης ἐπιθέσεως θὰ λαμβάνῃ ψηφοδέλιον λευκὸν ἐφ' ὃ δικαιούται νὰ γράψῃ τὸ ὄνομα ἐκείνης ἐκ τῶν τριάκοντα ἢ νομίζει ἄξιον τοῦ ἄλλου. Γινόμενης δ' ἐν τέλει διαλογῆς ὁ ἀπονεμηθῆ ταῦτα εἰς τὴν πλειοψηφῆσασαν. Εἶνε δὲ τὸ ἄλλο 200 λίραι στερλίνας.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Τὰ κλειστά παράθυρα ἡμοιάζουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τυφλῶν. Αἱ ὕαλοι λάμπουσι, τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ καταπνίγεται ἐπ' αὐτῶν, καὶ παρατηροῦν χωρὶς νὰ βλέπου.

Ἐχομεν περισσότεραν ἀνάγκην ἐκδηλώσεως τῆς χαρᾶς ἢ τῆς λύπης. Ἡ χαρὰ εἶνε λάλος· ἡ λύπη εἶνε σιωπηλή.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι τοὺς ὀφθαλμοὺς φυλάττει μάλλον ὁ φόβος τοῦ γελίου ἢ ὁ φόβος τοῦ κακοῦ.

Εἶνε τις ἀληθῶς ἀξιαγάπητος μόνον ὅταν εὐρίσκῃ εὐχαριστήριον εἰς τοῦτο.

Τὸ μέγα θέλητρον τῆς μοναξίας εἶνε ἡ σιγὴ.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο ΑΡΡΑΒΩΝ

Μάνα μ', εἰς τὸ περιβάλλει μας καὶ στῆς πορτοκαλιαῖς μας, ἐκεῖ καθόμουν κ' ἔραβα καὶ κένταρα μαγνίτι. Ἐκεῖ παρῶσαν τρεῖς αἰτοὶ καὶ τρεῖς καλοὶ λεβέντες. Ἐνὸς με μῆλο με βαρεῖ κι' ἄλλας με πορτοκάλι, κι' ὁ τρίτος ὁ καλλιτέρας πετᾷ νὰ δαχτυλίδι. Μάνα μ', τὸ μῆλο τὸ φάγα, τὸ πορτοκάλι τῶχω, τὸ δαχτυλίδι τὸ φορῶ γιὰτ' εἶνε ἀρραβῶνα.

χρόνων ἀνδρῶν. Ὁ κατέγων τὸ λεύκωμα τοῦτο, τοῦ ὁποῦοι τὰ φύλλα διήλθον πρότερον διὰ τοῦ φωνογράφου, δύναται ὁπότεν θέλῃ νὰ ἀναπαράγῃ τὰς φωνὰς περιστρέφων αὐτὸ ἐκ νέου ἐν τῇ φωνογραφικῇ μηχανῇ. Ὁ Ἐδισον ὤρισε πρὸς τοῦτο ἀντιπροσωπεύς καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὅπως ἀποταθῶσιν ἐκ μέρους αὐτοῦ εἰς μεγάλους πολιτικούς ἀνδρας. Ὁ Γλάδστον εὐχαρίστως ἀποδεχθεὶς τὴν αἴτησιν ἐλάλησεν ὡς ἐξῆς περίπου ἐν τῇ φωνογράφῳ: « Ὑπεύκω εὐχαρίστως εἰς τὴν αἴτησιν ὑμῶν, ἀποστέλλων τὴν φωνήν μου, μολονότι λυποῦμαι ὅτι ἡρεπιδὴ πλέον αὐτὴ τὴν σήμερον. Ἐν τούτοις προσφέρω ὑμῖν πᾶν ὅ,τι ὑπελείφθη εἰς ἀπόδειξιν τῆς εὐχαριστήσεως ἣν μοὶ παρέχει ἡ θαυμασία ἐφεύρεσίς σας.»

Ὁ Ἐδισον ἱδρυσεν ἐν Νέα Ὑόρκῃ καὶ Ἑταιρίαν πρὸς ἐκδόσιν ἐφημερίδος φωνογραφικῆς. Ἐκαστον τῶν μελῶν ἀντὶ συνήθους ἐντύπου φύλλου θὰ λαμβάνῃ τοιοῦτο κεχαραγμένον ἐν φωνογράφῳ, τὸ ὁποῖον θὰ ἀναπαράγῃ τὰς φωνὰς ἐκ τῶν συζητήσεων τῆς βουλῆς, ἐκ συλλαλητηρίων, ἀναγνωσμάτων, θεατρικῶν παραστάσεων κ.λπ. τιθέμενον ἐκ νέου εἰς τὸν φωνογράφον τοῦ ὁποῦοι κάτοχος θὰ εἶνε πᾶς συνδρομητής.

ΚΥΝΕΣ ΚΗΔΕΥΟΜΕΝΟΙ

Συνήθεια ἤρχισεν ἐπικρατοῦσα ἀπὸ τινος ἐν Ἀμερικῇ, νὰ κηδεύωσιν ἐπισήμως τοὺς κύνας, ὅσους ζῶντας πολὺ ἠγάπησαν. Πρὸ τινος ἐν Ἰαλιφόρῃ πλούσιός τις γαιοκτήμων ἀπέδωκε τοιαύτου νεκρῆς τιμῆς εἰς τὸν ἀποθανόντα μολοσσόν του: Ἐὶ πτώμα ἐτέθη ἐν φερέτρῳ ἐκ ξύλου πολυτελοῦς ἐπεστρωμένῳ διὰ λευκοῦ σφρικοῦ ἢ κεφαλὴ τοῦ ζώου ἀνεπαύετο ἐπὶ μεταξοφύτου προσκεφαλαίου τὸ δὲ κάλυμμα τοῦ φερέτρου ἔφερε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν κεχαραγμένην ἐπὶ ἀργυρᾷ πλακῶς: « Πρίγκηψ, ἀποθανὼν τῇ 16 δεκεμβρίου 1888, ἐν ἡλικίᾳ δώδεκα ἐτῶν, 23 μηνῶν καὶ δεκατεσσάρων ἡμερῶν ». Ὁ νεκρὸς μετεφέρθη εἰς τὸ νεκροταφεῖον, συνοδευόμενος ὑπὸ εἰκοσάδου κεκλημένων, καὶ κατετέθη εἰς τάφον ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν οἰκογένειαν Σκόττ. Λέγεται δὲ ὅτι καὶ ἴδιον μνημεῖον θὰ ἰδρῦσῃ εἰς μνήμην τοῦ περιλημένου τούτου κυνὸς ὁ πένθων κύριος.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

Ὁ σοφὸς αἰγυπτιολόγος Μασπερό διατρέθων ἐν Βρυξελλαῖς ἀνέσκαψεν ἐσχάτως ἐν ἐπιστημονικῇ διαλέξει τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον:

Ἐπανερχόμενος ἐξ Αἰγύπτου ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Εὐρώπην μίαν λαμπρὰν μομίαν, μομίαν βασιλέως. Τὸ γαλλικὸν τελωνεῖον ἤνοιξε τὸ κιβώτιον.

— Τί εἶναι τὸ περιεχόμενον; ἐρωτᾷ ὁ ὑπάλληλος.

— Ἐνας Φαραῶ, ἕνας γνήσιος Φαραῶ τῆς δεκάτης ἐκτῆς δυναστείας.

— Φαραῶ! πρώτη φορά ἀκούω τέτοιο ἐμπόρευμα.

Καὶ ὁ ταλαίπωρος ὑπάλληλος μάτην φυλλομετρεῖ τὸ δασμολόγιον. Ἐπὶ τέλους, ἀρῶ ἐξήτασε καὶ πάλιν τὴν μομίαν:

— Ἀρῶ δὲν εἶνε εἰς τὸ δασμολόγιον, λέγει, πρέπει νὰ τὴν κατατάξωμεν εἰς ἄλλο σχετικὸν ἐμπόρευμα — εἰς τὰ παστὰ ψάρια!....

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Γράφος συμβιβασμοῦ.

— Ἀπορῶ πῶς κατορθώνεις καὶ συμβιβάζεσαι μ' ἐμὴν τὴν γυναῖκά σου; ὄλος ὁ κόσμος τὴν ἔχει πῶς εἶνε διάβολος ζυδαῖτος.

— Ἐγὼ ἐν τούτοις φίλε μου, συμβιβάζομαι περίφημα μὲν τῆς. Ἦδ' ἄλλο καλοκαίρι πηγαίνει αὐτὴ εἰς τῆς μητέρας τῆς ἑς τὰς Πάτρας, καὶ τὸν χειμῶνά μου περνῶ ἐγὼ ἑς τὸ Παρίσι.

Διαφορὰ ἀξίας.

Χωρικὸς ἀπολέσας τὴν σύζυγόν του νυμφεύεται τὸ δεύτερον μετὰ τινος μήνας.

Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ γαμηλίου συμβολαίου ὁ συμβολαιογράφος ζητεῖ παρ' αὐτοῦ τριάκοντα δραχμάς.

— Τριάκοντα δραχμαῖς!... ἀκριβὰ εἶνε λέγει ὁ ἀγρότης.

— Σὺ τὸν κρῶτό σου γάμο πάλι ἑς ἐμένα ἔλαμες τὸ συμβόλαιον δὲν πλήρωσες τριάκοντα δραχμαῖς;

— Ναί, κύρ Δημητράκη μὰ ἄλλο νὰ δώσης γιὰ καινούργιο πρᾶγμα καὶ ἄλλο γιὰ μπάλωμα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΚΑΙΩΝΕΣ ΕΠΩΑΖΟΝΤΕΣ

Πρὸς ἐπίσκεψιν ἀντὶ τῶν ὀρνίθων δύνασθε νὰ χρησιμοποιήσητε καὶ τοὺς κάπωνας διδάσκοντες αὐτοὺς τὰ μητρικὰ καθήκοντα κατὰ τὸν ἐξῆς παραδοξότατον τρόπον.

Ἐκλέγετε κάπωνα μεγαλόσωμον ὥστε νὰ καλύπτῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα τὰ ἐπικλῶν καὶ δίδατε εἰς αὐτὸν ψιχία ἄρου βαπτισμένα ἐντὸς οἴνου. Ὁ κάπων τρώγων ταῦτα μεθύσκειται καὶ ἀποκοιμάται. Τότε ἀφαιρεῖτε τὰ πτερά αὐτοῦ κατὰ τὸ στήθος καὶ τὸν θέτετε ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν ἠδῶν, αἵτινα καταλήλως ἔχετε τᾶξιν ἐντὸς κοφίνου' πλησίον δ' ἐκεῖ τοποθετεῖτε λεκάνην πλήρη ὕδατος καὶ ἐλίγγην κριθῆν ἢ σίτον. Ὁ κάπων μετ' οὐ πολὺ συνέρχεται ἐκ τῆς μέθης καὶ, ἐπειδὴ ὁ στόμαχος αὐτοῦ εἶνε φλοισομένος, αἰσθάνεται πολλὴν εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς ἐπαφῆς τῶν ψυχρῶν ἠδῶν — ἢ κατὰ τινὰ ἀστείαν ὑπόθεσιν φαντάζεται ἐν τῇ μέθῃ του ὅτι αὐτὸς ἔτεκε τὰ ἠδᾶ. Τὸ ζήτημα εἶνε ὅτι δὲν ἐγκαταλείπει πλέον τὰ ἠδᾶ μέχρι τῆς ἐκκολάψεως αὐτῶν, ὅτι συντρίβει τὰ κελύφη ὡς ἡ φιλοστοργιστικὴ τῶν ὀρνίθων κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμήν, καὶ ἀνατρέφει κατόπιν τοὺς νεοσσούς, ὀδηγῶν εἰς τὴν βοσκὴν, περισυλλέγων ὑπὸ τὰς πτερυγὰς του, ἀμυνόμενος ὑπὲρ αὐτῶν, μιμούμενος ἐκείνοτε τὴν φωνὴν τῆς μητρὸς ὀρνίθου. Ἡ μεταμόρφωσις εἶνε ἐντελής ἐκπλήττουσα καὶ αὐτοὺς τοὺς σοφοὺς ὀρνιθολόγους.

Σπυροθαῖον παρόραμα. — Ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀριθμῷ τῆς Ἑστίας (683) σελ. 65 ἂ σελ. 26 ἀντὶ 1821 γραπτέον 1820, καὶ Καρόλου Δ', γραπτέον Γεωργίου Δ'.